

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 13 MAART 1929

No. 689

INHOUD.

	Blz.
SAMENWERKING VAN CIRCULATIEBANKEN door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	246
De Nederlandsche Katoenindustrie in 1928 I door Joan Gelderman	247
Het wezen der Investment Trusts door H. M. H. A. van der Valk	248
De nieuw voorgestelde regeling van de rechtspositie van Kapitein en Schepelingen door Mr. H. E. Scheffer ..	250
Het jongste Jaarverslag van de Banque Nationale de Belgique door Mr. M. L. van Goudoever	252
Zal de V. O. V. een Staatslevensverzekeringsbedrijf worden? door Prof. Dr. A. O. Holwerda	254
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Buitenlandsche Handel van Algiers door Dr. G. H. Bousquet	255
AANTEKENINGEN:	
De Fusie van de Rotterdamsche Bankvereniging en de Nationale Bankvereniging	257
Indexcijfers van groothandelsprijzen	257
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	258
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	259
MAANDLIJFERS:	
Emissies in Februari 1929	259
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	260—268
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbicus; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplootweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Dittmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro rekening No. 6729.

12 MAART 1929.

In den algemeenen toestand van de geldmarkt kwam deze week geen verandering. Particulier disconto bleef $4\frac{1}{2}$ à $4\frac{1}{16}$ pCt. noteeren; de prolongatierente noteerde 5 pCt. met uitzondering van Vrijdag, toen $4\frac{1}{2}$ pCt. genoteerd werd. Daarentegen was callgeld veel gemakkelijker. Uit vrees voor een discontoverhoging van De Nederlandsche Bank waren in het begin der week groote posten wissels bij haar geherdisconteerd. De opbrengst werd voorloopig on call

gegeven met het gevolg, dat de rente van $4\frac{1}{2}$ à 5 pCt. tot $2\frac{1}{2}$ à 3 pCt. terugliep.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft vrij belangrijke wijzigingen te zien. De post binnenslandsche wissels vertoont een stijging van f 46.4 miljoen. De beleeningen blijken met f 19.9 miljoen te zijn teruggelopen. Het renteloos voorschot aan het Rijk werd gedurende de afgelopen week geheel afgelost om plaats te maken voor een credit saldo van de schatkist ten bedrage van f 1.3 miljoen.

De metaalvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De buitenlandsche uitzettingen zijn, als gevolg van de voortgezette afgifte van Ponden, per saldo aanmerkelijk teruggelopen. De post papier op het buitenland daalde met f 30.9 miljoen, terwijl de diverse rekeningen onder het actief slechts een stijging van f 1.8 miljoen te zien geven.

De biljettencirculatie verminderde met f 17.2 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen vertoont een stijging van f 10.8 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo klom met f 2 miljoen. Het dekingspercentage bedraagt nagenoeg 56.

* * *

De Dollarkoersen bleef ook deze week weder onveranderd, daarentegen liepen de andere koersen vrijwel allen iets terug. De verschillen waren echter gering, alleen Madrid fluctueerde sterk met een dalende tendens. Geopend op ca. 38.20, werd in den loop der week voor 36.60 afgedaan en ofschoon af en toe een licht herstel intrad, bleef de stemming flauw.

LONDEN, 11 MAART 1929.

Geld was vrij gemakkelijk verleden week, bij een grooten omzet.

De allesoverheersende kwestie van den toestand op de New Yorksche geld- en fondsenmarkten werd ook nu weder druk van alle kanten besproken en becommenteerd, daar men hier wel voelt, dat er iets moet gebeuren, maar men ziet tevens in, dat een discontoverhoging alleen niet het gewenschte gevolg zal hebben.

De Bank van Engeland heeft nu reeds, om een verdere verhoging van het officieel disconto zoo lang mogelijk te vermijden en toch haar goudvoorraad te versterken, den zeer ongewonen stap (wij meenen, dat dit nog nooit eerder voorgekomen is) genomen om meer dan haar officieelen prijs van 77/9 per ounce standard voor goud te betalen. Verleden week betaalde zij op deze wijze ongeveer 1°/₁₀₀ meer.

Waar een en ander op moet uitloopen is natuurlijk niet te voorzien, maar geeft begrijpelijkerwijs aanleiding tot veel discussie.

Disconto was zeer vast en trok Vrijdag nog verder aan tot 5 $\frac{1}{2}$ pCt., toen bleek, dat het animo voor de inschrijvingen op de schatkistwissels maar matig was en een deel daarvan à 5 $\frac{1}{2}$ pCt. was toegewezen.

De tegenwoordige hoogte van het disconto van 5 $\frac{1}{2}$ pCt. is dus zonder twijfel effectief, maar Dollars blijven desniettemin staande duur en te dicht bij het gouduitvoerpunt.

SAMENWERKING VAN CIRCULATIE- BANKEN.

De vraag, op welke wijze de circulatiebanken der verschillende landen met elkander kunnen samenwerken bij de vervulling van haar taak om het menscheid op de juiste wijze en in de juiste mate van ruilmiddel te voorzien, is sinds den afloop van den wereldoorlog bij voortdoring aan de orde geweest.

Zoo stonden bijv. de Resoluties van de in 1922 gehouden Conferentie van Genua, voorzover deze op herstel van het geldwezen betrekking hadden, geheel in het teken van onderlinge samenwerking der centrale banken. Men wilde destijds aansturen op een bijeenkomst van de leiders dezer instellingen onder praesidium van de Bank of England; op deze bijeenkomst zouden maatregelen beraamd moeten worden tot het voorkomen van groote fluctuaties in de waarde van het goud, fluctuaties, waarop alle kans zou zijn, wanneer een groot aantal landen tegelijkertijd tot herstel van het goud als basis van het ruilmiddel zouden overgaan en daardoor meer goud zouden gaan vragen; de kans op waardevermindering van het goud, d.w.z. daling der in goud uitgedrukte geldprijzen, moest men ontgaan, door de vraag naar goud zooveel mogelijk te regulariseren, mede met behulp van een ruim gebruik van het goudwisselstelsel en een vlotte afwikkeling van internationale betalingen ter vermindering van heen en weer zenden van goud.

Deze grootsche plannen zijn als zoodanig niet verwezenlijkt. Maar wel is in de periode van monetaire reconstructie, welke op de Conferentie van Genua is gevolgd, telkens van geval tot geval overleg tusschen de verschillende circulatiebanken gepleegd en meermalen is door internationale valutacredieten steun verleend bij het doorvoeren van herstelmaatregelen op het gebied van het geldwezen, van welke credieten echter gewoonlijk geen gebruik is gemaakt. Zelfs Engeland heeft in 1925 een valutacrediet in Amerika gekregen en bij het monetaire herstel van de zwakere broeders vormde zulk een steunmaatregel een der vaste programmapunten. Bij al het overleg, dat voor de doorvoering van deze maatregelen moest worden gevoerd, heeft, gelijk men weet, de Nederlandsche Bank een groote rol gespeeld en meermalen is zij met het beheer van bedoelde valutacredieten belast.¹⁾

Hoewel het monetaire reconstructiewerk thans zijn einde nadert blijft niettemin de kwestie van de samenwerking der centrale banken actueel. En dat is zeer begrijpelijk. Vooreerst heeft de sterke ontwikkeling van het goudwisselstelsel en van de buitenlandsche saldi der centrale banken aanleiding gegeven tot een complex van omstandigheden, waaruit bedenkelijke verwickelingen kunnen voortvloeien. Het sterkste voorbeeld daarvan treft men momenteel aan bij de Banque de France, die te Londen en New York dadelijk opvraagbare saldi aanhoudt van een dusdanigen omvang, dat opvraging daarvan in goud de geldmarkt in die plaatsen, vooral te Londen, dat minder goud heeft dan Amerika en aan een stroevare bankwetgeving gebonden is, geheel in de war zou sturen.

Deze ontwikkeling van het goudwisselstelsel maakt onderling overleg tusschen de verschillende circulatiebanken volstrekt noodzakelijk, aangezien anders juist de positie van die geldcentra, waar men saldi

¹⁾ Wie zich van de rol der circulatiebanken en van de wetgeving, waaraan zij zijn onderworpen, een beeld wil vormen, vindt een geschikte handleiding in het ten vorigen jare verschenen werk van C. H. Kisch en W. A. Elkin, getiteld *Central Banks* (Macmillan/London 1928). Het laatste hoofdstuk van dit werk, waarbij de heer *Montagu Norman* een voorrede schreef, is gewijd aan de samenwerking der circulatiebanken; het trekt de aandacht, dat daarbij de namen van vele centrale banken genoemd worden, doch niet die van de N. B., en zulks ondanks het feit, dat de N. B. belast werd met het beheer van de valutacredieten voor de bij de verschijning van genoemd werk reeds voltrokken stabilisaties in België en Polen; een vooral in het oog van een Nederlandsch lezer bedenkelijke leemte in dit overigens niet ongeschikte boek.

aanhoudt, omdat men er vertrouwen in den toestand heeft, volkomen onmogelijk zou worden.

Verder rijst echter op den achtergrond van het geldwezen in alle landen, welke hun ruilmiddel direct of indirect aan het goud hebben gekoppeld, de vraag, of niet in de toekomst de goudproductie zich zou kunnen ontwikkelen op een wijze, die niet in overeenstemming zou zijn met den groei van het bedrijfsleven, waarvoor het de geldbasis vormt, en of niet een nadeelige beïnvloeding van het economisch leven door teveel of te weinig goud moet worden geneutraliseerd door een bankpolitiek, welke — in de lijn van de Resoluties van Genua — op stabilisatie van de koopkracht van het goud is gericht.

Redenen te over dus voor overleg en samenwerking. Ook in ons land wordt dat beseft. Ten vorigen jare reeds wees Mr. Tetrode, Directeur van de N. B., er in zijn inleiding tot de Nederlandsche vertaling van Fisher's Muntillusie op (zie E.-S. B. van 28 November jl.), dat hij overleg tusschen de verschillende circulatiebanken voor het voeren van een gemeenschappelijke, op een stabiele geldwaarde gerichte politiek noodzakelijk achtte. En jl. Zaterdag heeft Prof. Bruins, de Commissaris van de Deutsche Rijksbank, op den eersten Handelshoogeschooldag, zijn hoorders vergast op een belangwekkende rede, waarin hij, die zoo bij uitstek gelegenheid heeft de gebeurtenissen in de internationale geldwereld van nabij waar te nemen, tot de slotsom kwam, dat in een nabije toekomst onderling overleg der centrale banken, zoowel tot oplossing van de hierboven geschetste uitwassen van het goudwisselstelsel als van de geldwaardepolitiek in het algemeen noodig zal blijken.

Van de twee problemen, welke eerlang aan de orde gesteld moeten worden, de toepassing van het goudwisselstelsel en de verder gaande vraag der geldstabilisatie, is het eerste technisch niet zonder moeilijkheden, maar toch door een internationale goudclearing, een Gold-Settlement-Fund, of een dergelijke regeling ten slotte wel voor oplossing vatbaar, ook al zal men, inzonderheid in verband met politieke tegenstellingen, internationale goudverplaatsingen in de toekomst toch wel niet geheel kunnen uitschakelen. Zeker is het voorts, dat men door regularisatie van de vraag naar goud en een zoo economisch mogelijk gebruik daarvan de moeilijkheden, welke men thans vooral vreesd van een tekort aan goud — een tekort, waarvoor Gustav Cassel heeft gewaarschuwd en dat ook Prof. Bruins ziet aankomen — aanmerkelijk kunnen worden verschoven.

Duurzaam is daarmede echter de kwestie niet opgelost en wanneer eens mocht blijken, dat het economisch leven zich in de toekomst sneller mocht ontwikkelen dan de goudproductie, of wanneer omgekeerd door nieuwe goudvondsten in thans als zoodanig nog onbekende landen het goud op den gang van zaken in het economisch leven mocht vooruitloopen, zoo zou men en in het ene en in het andere geval groote moeilijkheden krijgen.

Het is *deze* kant van de zaak, waarop in de toekomst de volle aandacht geconcentreerd zal moeten worden. Voorloopig is de kwestie in studie bij den Volkenbond en wij zijn het met Prof. Bruins eens, dat het wel wenschelijk is, dat zij in dat rustige milieu eerst eens van alle kanten bekeken wordt, voordat men de praktijkmannen voor het nemen van een decisie plaatst.

Verschiedene problemen doen zich hier voor. In de eerste plaats zal men moeten beslissen, of men nastreeft een zoo stabiel mogelijke waarde van het geld, d.w.z. een stabiel prijsniveau, dan wel of men bepaalde schommelingen van het prijsniveau wenscht te aanvaarden. Wij voor ons gevoelen, in tegenstelling tot Prof. Bruins, voor het eerste alternatief, aangezien men zich met de bankpolitiek op een gevaarlijk pad gaat begeven, door bepaalde schommelingen van het prijsniveau (bijv. daling van het prijsniveau in een tijd van groote economische ontwik-

keling) wèl en andere niet toe te laten. Dat schijnt ons willekeurig en zal in de praktijk de deur openen voor eindeloos meeningsverschil.

Voorts zal men de vraag hebben te stellen, op welke wijze de centrale banken hun politiek kunnen opleggen aan de particuliere banken en op welke wijze zij dus een bankpolitiek, die stabiele goudwaarde beoogt, effectief kunnen maken. Vooral bij toenemende ontwikkeling van particulier bankwezen en giroverkeer kan deze vraag, welke Prof. B. onbesproken liet, ietwat netelig blijken.

En ten slotte ontkomt men er niet aan, zich de vraag voor te leggen, of — als men erin slaagt om door de bankpolitiek het prijsniveau stabiel te houden, hetgeen wij mogelijk achten — het dan „überhaupt" nog wel noodig zal zijn het goud als standaard te behouden. Degenen die voorstanders zijn van het beïnvloeden der goudwaarde door bankpolitieke maatregelen, willen, zooals ook Prof. Bruins te kennen gaf, van den gouden standaard een „managed currency" maken, met als einddoel een stabiele geldwaarde. Welnu, dat doel staat ook voor oogen aan hen, die het goud op den duur geheel willen verlaten. En deze laatsten wijzen erop, dat noch een voortdurend tekort noch een toenemend teveel aan goud kan worden wegge„managed". Beiden zijn hinderlijk en gevaarlijk voor het economisch leven, en voor hem, die tegen „management" als zoodanig niet opziet en van het automatisme van den gouden standaard in de huidige omstandigheden geen hoogen dunk heeft, kan daarom afschaffing van het goud als geldstandaard niets afschrikwekkends hebben.

Daarvan zal echter voorshands nog wel niets komen. De ideeën rijpen langzaam en het instinktieve gevoel ten gunste van behoud van het goud, welk gevoel ook Prof. Bruins ten slotte het juiste acht, is thans zeker nog zoo sterk, dat het zich niet laat uitschakelen. Het is echter al een verblijdende vooruitgang, dat thans openlijk door vooraanstaande personen op het gebied van het bankwezen wordt erkend, dat het goud in de toekomst zal moeten worden „managed" door middel van de bankpolitiek en dat daarmede dus principieel verworpen is het automatisme van den gouden standaard, dat vroeger als de grootste verdienste van dit stelsel werd beschouwd. Wie een tiental jaren geleden had durven voorspellen, dat een Volkenbondscmissie deze vraagstukken ernstig in studie zou nemen in het jaar 1929, die ware uitgelachen. En thans zien wij verlangend naar het resultaat van de werkzaamheden van deze commissie uit. Voorwaar, er zit vooruitgang in en de geest van onderlinge samenwerking, die er in de laatste jaren tusschen de circulatiebanken heerscht, doet voor de toekomst goede dingen verwachten.

G. M. V. S.

DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1928.

I.

Het afgelopen jaar heeft voor de katoenindustrie heel wat minder fluctuaties gebracht in de prijzen van ruwe katoen dan men dit sedert jaren gewend is. De loco-notering te Liverpool, die begin Januari voor middl. American 11.08 d. bedroeg, daalde in Februari tot 9.79 d., om daarna langzaam doch geleidelijk te stijgen tot einde April, toen deze prijs 11.71 d. bedroeg. Op minder gunstige berichten omtrent den te velde staanden oogst, steeg de prijs in de zomermaanden verder, zoodat begin Juli een notering van 12.53 d. bereikt werd. In den loop van den zomer werden deze oogstberichten geleidelijk beter, waarop prijzen weer daalden en de notering einde Augustus 10.47 d. bedroeg. Deze prijs heeft zich met kleine fluctuaties tot het einde van het jaar vrijwel kunnen handhaven, en op 29 December was de notering weer 10.59 d., zoodat de verschillen gedurende den loop van 1928 betrekkelijk niet groot zijn geweest.

Met de prijzen van garens en manufacturen is het

in vele gevallen al niet anders gegaan. De vraag is gedurende een groot gedeelte van het jaar niet zeer levendig geweest en als fabrikanten door een stijgende tendens in de grondstofprijzen al meenden, dat zij hun vraagprijzen moesten verhoogen, namen kooipers veelal een afwachtende houding aan. Meestal kwam dan de verdere loop van de markt hun te hulp en als de prijzen weer wat lager werden, konden zij er in vele gevallen toch in slagen, weer tot de vroeger betaalde prijzen hun orders aan te vullen. Het spreekt vanzelf, dat een dergelijke politiek niet in het voordeel was van fabrikanten, die nu meestal de tijdelijk hogere prijzen der grondstoffen voor hun eigen rekening moesten nemen.

In de meeste Europeesche landen heeft men dan ook gedurende het afgelopen jaar al heel weinig goeds over de katoenindustrie kunnen hooren. De toestand in Lancashire is voldoende bekend; volgens F. W. Tattersall heeft de industrie daar te lande gedurende 1928 met 70 à 80 pCt. van de normale productie gewerkt. Het is duidelijk, dat een industrie van groote capaciteit, die met beperkte productie werkt en dus dringend om bestellingen verlegen is, steeds zal trachten zooveel mogelijk orders te verkrijgen, zoo noodig met opoffering van prijs en dat dus op deze wijze de concurrentie soms sterker wordt gevoeld dan anders wel het geval zou zijn geweest.

Ook in Duitschland en België was de toestand verre van bevredigend. Door de toenemende werkloosheid in Duitschland en de daar te lande steeds stijgende productiekosten was de vraag naar manufacturen onvoldoende, zoodat vele weverijen hun productie moesten inkrimpen. Hetzelfde was in België het geval; hoewel daar de verminderde vraag hoofdzakelijk te wijten was aan een minder gunstigen economischen toestand in de Afrikaansche afzetgebieden, die van groot belang zijn voor den uitvoer van manufacturen uit België. De verminderde productie van de weverijen in deze beide landen had een ongunstigen invloed op de vraag naar katoenen garens, zoodat men trachtte een gedeelte van deze overproductie op de buitenlandsche onbeschermden markten te plaatsen. Hier te lande is dan ook gedurende 1928 de invoer van Deutsche en Belgische garens heel wat grooter geweest dan in 1927, waardoor prijzen gedurende vele maanden zeer gedrukt werden en de spinmarge der inlandsche spinnerijen dikwijls onvoldoende was.

De invoer van ruwe katoen in Nederland bedroeg in:

1928:	KG. bto.	Ter waarde van
Noord-Amerikaansche	34.921.000	f 42.420.000
Engelsch-Indische	7.455.000	„ 6.806.000
Egyptische	1.000	„ 1.000
Ned. O.-Indische	77.000	„ 63.000
Diverse soorten	315.000	„ 399.000
Totaal 1928	42.769.000	f 49.689.000
1927	42.082.000	„ 42.632.000
1926	36.689.000	„ 39.048.000

en van katoenafval en linters.

Katoenafval:	KG. bto.	Ter waarde van
Duitschland	7.823.000	f 2.742.000
Engeland	2.295.000	„ 847.000
België	1.680.000	„ 456.000
Frankrijk	880.000	„ 477.000
Keizerrijk Indië	506.000	„ 95.000
Japan met Korea	252.000	„ 85.000
Andere landen	444.000	„ 166.000
Totaal	13.880.000	f 4.868.000
1927	17.322.000	„ 5.325.000
Linters:	KG. bto.	Ter waarde van
Ver. Staten	1.325.000	f 1.039.000
Duitschland	62.000	„ 35.000
België	46.000	„ 29.000
Andere landen	34.000	„ 17.000
Totaal	1.967.000	f 1.120.000
1927	2.363.000	„ 999.000

De gemiddelde prijs der ingevoerde katoen bedroeg gedurende 1928 f 1.16 per KG., tegen f 1.01 in 1927, terwijl de gemiddelde prijs van linters van f 0.42 per

vormen openbaren, ligt aan het hoofdprincipe, waarop zij steunen, de verdeling van het risico ten grondslag. Zij stellen zich namelijk ten doel door een veelzijdige belegging van haar middelen het risico, dat een eenzijdige belegging medebrengt, over een groot aantal fondsen te verdeelen. De mate, waarin dit principe wordt doorgevoerd, komt in haar beleggingspolitiek tot uiting.

Meestal wordt een onderscheid gemaakt tusschen twee hoofdtypen. Tot het eene type behooren de z.g. gespecialiseerde investment trusts, die haar beleggingen tot een bepaalden bedrijfstak beperken, tot het andere, die, welke haar werkzaamheid tot een zoo groot mogelijk aantal fondsen van verschillende ondernemingen trachten uit te strekken en die wij met den naam van algemeene investment trust zouden willen aanduiden. Bij beide typen doen zich echter weer verschillende nuanceeringen voor.

Wat het verschil tusschen deze twee typen betreft, is het duidelijk, dat bij het type, gespecialiseerd op één bepaald gebied, over het algemeen de risicoverdeling niet zoo groot is als bij de algemeene investment trusts. Hun beleggingspolitiek draagt echter in zoverre een gemeenschappelijk karakter, dat zij zich bij hun beleggingen niet alleen beperken tot vaste rentedragende fondsen, maar hun belangstelling eveneens richten op allerlei soorten aandelen.

Hoewel het vraagstuk van belegging in aandelen of obligaties zeer interessant is, en reeds in de Verenigde Staten en Engeland tot onderzoekingen heeft geleid¹⁾, bepalen wij ons slechts tot de opmerking, dat in de portefeuilles der investment trusts zich over het algemeen groote posten aandelen bevinden, vooral bij de gespecialiseerde investment trusts. Dit houdt verband met haar bijzonder karakter aangezien deze instellingen, door slechts hun beleggingen uit te strekken tot een bepaald onderdeel van het bedrijfsleven, het risico loopen, dat een bepaalde bedrijfstak met zich mede brengt.

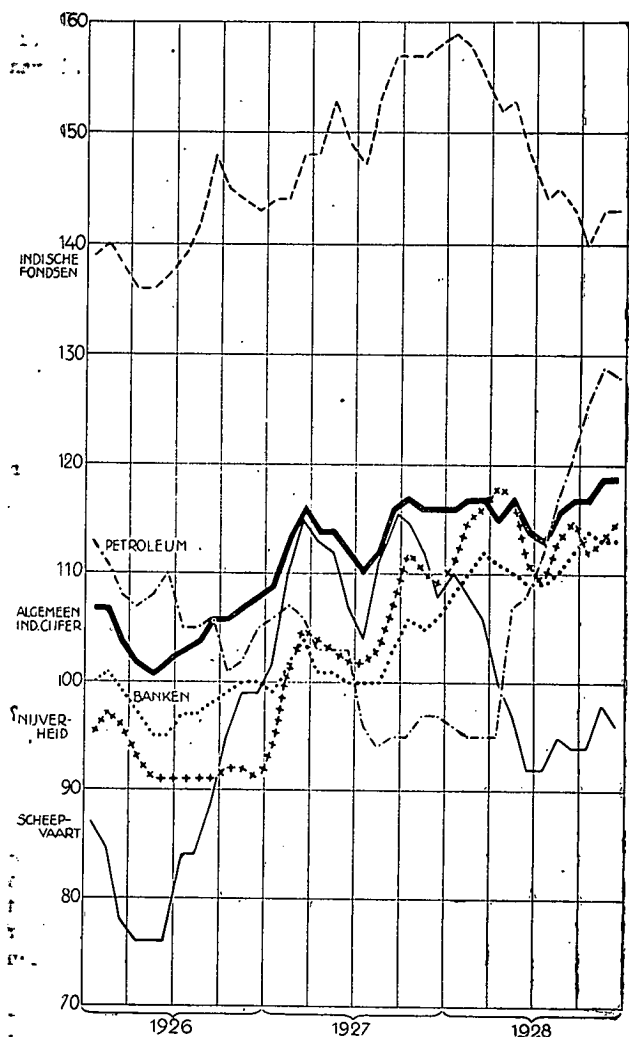
Aan dit feit is voor een groot deel de populariteit van deze instellingen toe te schrijven, omdat zij den klein-kapitalist de gelegenheid bieden om met behoud van een groote mate van zekerheid ten gevolge van de risicoverdeling, de vruchten te plukken van een belegging in fondsen, die anders voor hen niet in aanmerking zouden komen. Dit is vooral van belang in tijden van een opgaande conjunctuur, gepaard gaande met een stijgenden rentestand, die een daling van de koersen van vaste rentedragende fondsen veroorzaakt, terwijl juist in een dergelijke periode de koersen van aandelen over het algemeen een stijgende tendens vertoonen. In nauw verband met de aanhoudende hausse op de effectenbeurs te New York staat dan ook ongetwijfeld de geweldige groei van deze instellingen in de Verenigde Staten, waarop in het begin van deze beschouwing werd gewezen. Dat bij een beoordeeling van een investment trust rekening gehouden moet worden met de periode, waarin zij is opgericht en het gebied, waarop zij haar beleggingen zoekt, spreekt haast vanzelf. Immers bij een belegging in aandelen op een tijdstip, waarop een hausse conjunctuur reeds enkele jaren heeft geduurd, is het gevaar van een algemeene koersdaling van aandelen veel grooter dan in tijden van rustige ontwikkeling.

Om evenwel het groote voordeel, dat een verdeling van het risico door belegging in verschillende soorten aandelen met zich medebrengt, aan te toonen is hieronder een grafiek geconstrueerd van het verloop van het indexcijfer van de koersen van aandelen van

¹⁾ De resultaten van de onderzoekingen in de Verenigde Staten vindt men in het boek van E. L. Smith „Common Stocks as Long Time Investments”, terwijl in Engeland dit voorbeeld navolging vond bij Hartley Withers, die evenwel zijn onderzoek slechts tot een klein getal aandelen uitstrekte.

Van lateren tijd dateert het zeer omvangrijke onderzoek van Raynes in Engeland (The place of ordinary stocks and shares in the investment of Life Insurance Funds).

verschillende bedrijfstakken en een algemeen indexcijfer van deze groepen gedurende de laatste drie jaren.¹⁾

* Hoewel deze grafiek verschillende opmerkelijke bijzonderheden vertoont en meerdere conclusies toelaat, vestigen wij er slechts de aandacht op, dat bij vergelijking van het verloop der indexcijfers met de tot die groep behorende aandelen zou blijken, dat op een enkele uitzondering na de beweging van het indexcijfer veel gelijkmatiger is dan die van een aandeel. De grafiek doet echter duidelijk uitkomen, dat het algemeen indexcijfer deze gelijkmatigheid nog scherper accentueert. Weliswaar kunnen er bijzondere gevallen voorkomen, waarin deze regel niet opgaat, doch over het algemeen worden — en dit is een der essentiele functies van de investment trust — de heftige koersschommelingen van bepaalde fondsen door een veelzijdige belegging in hooge mate genivelleerd. Bovendien is het duidelijk, dat hoe groot het aantal verschillende fondsen is, hoe geringer de afwijkingen zijn. Evenwel voeren de investment trusts dit principe niet tot het uiterste door, omdat haar streven erop gericht is om haar beleggingen alleen tot de beste fondsen uit te strekken.

* * *

Hiermede zijn wij tot een andere in nauw verband met de beleggingspolitiek staande functie genaderd, namelijk die van de leiding. Vooral bij die instellingen, welke een ver doorgevoerde actieve beleggingspolitiek volgen, speelt deze functie een groote rol.

¹⁾ Deze indexcijfers zijn ontleend aan de publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het indexcijfer van nijverheidsaandelen is gebaseerd op 49, dat van aandelen van bank- en credietinstellingen op 7, dat van scheepvaart-aandelen eveneens op 7 en dat van aandelen van Indische fondsen op 24 ondernemingen, terwijl het indexcijfer voor petroleumaandelen weergeeft de koers van de Kon. Ned. Petr. Mij.

Wij wezen reeds op het voordeel, dat de investment trust den klein-kapitalist biedt, doch de nieuwe voordeelen, die zich hier openbaren, strekken zich ook tot den beter-geïtueerde uit.

Den individueelen belegger ontbreekt meestal de gelegenheid zich zoo volledig mogelijk niet alleen over den toestand van de beurs en dien van bepaalde ondernemingen in het bijzonder, maar bovendien over den economischen toestand van het land en andere landen te oriënteren. Ten gevolge van de ingewikkelde internationale verhoudingen en den geweldigen groei van bepaalde ondernemingen hangen de omstandigheden, die een bepaald fonds regeeren, van zooveel factoren af, dat één persoon, al bezat hij de capaciteiten, onmogelijk een volledig inzicht in den samenhang van de verschillende economische en financiële verschijnselen zou kunnen verkrijgen. Deze taak wordt door de investment trust, vooral door dat type, dat een absolute bewegingsvrijheid in zijn beleggingspolitiek bezit, overgenomen. Hierin ligt naast de risicoverdeeling het groote voordeel, dat deze instellingen, mits zij onder goede leiding staan, bieden.

Over het algemeen worden de investment trusts door bekende financiers geleid, die met behulp van de aan deze instellingen verbonden statistische en economische afdelingen de nationale en internationale verhoudingen wetenschappelijk bestudeeren. Want de meeste investment trusts, vooral in Engeland, beperken zich niet alleen tot de inheemsche fondsen, maar voeren tegelijkertijd een internationale beleggingspolitiek. Mits deze politiek op de juiste wijze wordt toegepast, kan deze geographische verdeling van het risico zeer groote voordeelen met zich medebrengen. Immers, het is een algemeen bekend verschijnsel, dat met een depressie in het eene land een hoog-conjunctuur elders gepaard kan gaan. De investment trusts overzien met haar internationale voelborens direct de verschillende mogelijkheden en kunnen hiervan in hooge mate gebruik maken door in stijgende markten te verkoopen en zich te interesseeren bij die beurzen, welke nieuwe winstmogelijkheden bieden. Het is dan ook niet te verwonderen, dat deze instellingen in die landen, waar zij reeds tot ontwikkeling zijn gekomen zich in een toenemende belangstelling mogen verheugen.

V. D. V.

DE NIEUW VOORGESTELDE REGELING VAN DE RECHTSPPOSITIE VAN KAPITEIN EN SCHEPELINGEN.

Aan het sinds 1 Februari 1927 ten onzent geldende nieuwe zeerecht ontbrak tot nu toe een aan de eischen van den tegenwoordigen tijd aangepaste regeling van de arbeidsovereenkomst ter zee. Het thans bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp houdende nieuwe wettelijke regeling van de arbeidsovereenkomst van kapitein en schepelingen komt deze leemte aanvullen. Wanneer dit wetsontwerp in het Staatsblad verschenen zal zijn wacht de voltooiing van de veelomvattende herziening van het scheepvaartrecht, voor zoover dit in het Wetboek van Koophandel is vervat, nog slechts op een nieuwe regeling van het binnenvaartrecht en van de strandvonderij. Is ook deze arbeid ten einde gebracht, dan zullen de laatste sluitsteen zijn toegevoegd aan den nieuwen opbouw van een belangrijk gedeelte van het Nederlandsche handelsrecht.

Het onderhavige wetsontwerp komt voor een groot deel overeen met het eerste ontwerp, vervat in het in 1926 aan den Minister van Justitie uitgebrachte verslag van de commissie van belanghebbenden, welke onder leiding van Prof. Molengraaff met de voorbereiding der nieuwe regeling was belast¹⁾. Het tweede Commissie-ontwerp bevattende formeele voorschriften (samenstelling en taak van Kamers van Zeezaken met

¹⁾ Deze door Minister Heemskerk op 24 Maart 1921 benoemde Commissie bestond uit de heeren Prof. Mr. W. L. P. A. Molengraaff, Voorzitter, Joh. Brautigam, A. J. M. Goudriaan, G. Seret, J. Stakenburg, P. E. Tegelberg, L. Veenstra, leden en Jhr. Mr. A. M. C. Sandberg, secretaris.

daaraan verbonden Zeegerechten), schijnt gelukkig voorloopig van de baan.

Het wel eens aanbevolen denkbeeld om in een afzonderlijke „Zeemanswet” alles samen te vatten wat met den arbeid aan boord verband houdt, is door de Regeering niet overgenomen. Voorgesteld wordt de behandelde stof, gelijk ook vroeger het geval was, in te lasseten in het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel.

Wordt het in 1924 vastgestelde nieuwe Zeerecht gekenmerkt door een voortdurende toenadering tot het algemeene burgerlijke recht, ditzelfde karakter draagt ook de nieuwe regeling van de arbeidsovereenkomst ter zee. Deze aanpassing is zoover doorgevoerd, dat de algemeene regeling van de arbeidsovereenkomst te land, welke sedert 1907 in het Burgerlijk Wetboek wordt aangetroffen, van toepassing wordt verklaard, voor zoover daarvan in het Wetboek van Koophandel niet wordt afgeweken. In verband daarmee zal het eerste lid van art. 1637 z. B. W., dat uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt, vervallen.

Theoretisch is er dus gebroken met het overoude beginsel, dat de arbeidsovereenkomst ter zee van principieel anderen aard is dan die te land. Practisch bleven echter de bijzondere omstandigheden, onder welke aan boord van schepen arbeid wordt verricht, hoezeer de tijden ook veranderd zijn, toch andere voorschriften vorderen dan te land gelden, en vele van deze van het burgerlijk recht afwijkende bepalingen betreffen zeker niet enkel details. Van een consequente doorvoering der theorie kon dan ook niet altijd sprake zijn.

Zoo heeft zelfs ten aanzien van het punt, waarbij de verandering van uitgangspunt het sterkst naar voren komt, de regeling van de discipline, een volkomen gelijkmaking aan de gewone arbeidsovereenkomst niet plaats gehad. Een laatste overblijfsel van de opvatting, die sinds eeuwen gegolden heeft¹⁾, dat het den schepeling niet vrij staat om zich aan den dienst aan boord te onttrekken, is gebleven. In één geval is de strafrechtelijke sanctie op desertie gehandhaafd: namelijk wanneer deze gepleegd wordt onder zoodanige omstandigheden dat daarvan gevaar voor schip, opvarend of lading is te duchten. Ook dienstweigering aan boord blijft in de gevallen, welke de artt. 389 en 399 van het Wetboek van Strafrecht noemen, een strafbaar feit.

Overigens wordt, wat men zou kunnen noemen, de poenale sanctie op naleving van het arbeidscontract van schepelingen afgeschaft.

En hoe staat het met de civielrechtelijke sanctie op desertie? Hiervan kan de vermoedelijke preventieve werking niet hoog worden aangeslagen, want noch de mogelijkheid tot het opleggen van een boete ingevolge art. 423, noch die tot het infien van een schadeloosstelling ingevolge art. 429, zal practisch veel resultaat opleveren, aangezien op een niet teruggekeerden schepeling niets te verhalen is, terwijl verbeurte van verdiend loon door art. 427, dat uitbetaling in iedere haven voorschrijft, tot een minimum beperkt is. De eenige doeltreffende maatregel zal dus zijn, inhouden van het monsterboekje, zonder hetwelk volgens de nieuwe regeling niemand als schepeling tot de monsterring wordt toegelaten. Deze inhouding kan geschieden op verzoek van den reeder door den Raad voor de Scheepvaart gedurende den tijd van ten hoogste één jaar (art. 451e).

¹⁾ Reeds de oude middeleeuwsche zeerechtverzamelingen als het Consulaat van de Zee (Consolato del Mare), de Roles d'Oléron, het zeerecht van Wisby, de reglementen van de Hanze, bevatten strenge strafbepalingen tegen desertie en sedert werden deze in de wetgevingen van alle zeevarende naties overgenomen. Tegen het einde van de 19e eeuw begonnen in Noord-Amerika de zeelieden hiertegen in verzet te komen, hetgeen in 1915 leidde tot een wet „to abolish arrest and imprisonment as a penalty for desertion”. Vooral na den oorlog is hierop een propaganda voor deze ideeën in alle zeevarende landen gevolgd.

Ook in andere opzichten beperkt het wetsontwerp de onder de oude wet bestaande waarborgen tot handhaving van de discipline aanzienlijk. Op art. 14 na zullen alle artikelen van de Wet van 7 Mei 1856 betreffende de huishouding en tucht op de koopvaardij-schepen, welke den kapitein tuchtrecht over de opvarenden geven, vervallen. Daarvoor komen slechts in de plaats de disciplinaire straffen van ontslag — hetgeen slechts in een haven mogelijk is en in vele havens door de daar bestaande wettelijke voorschriften niet wordt toegelaten — en het opleggen van een boete tot een zeer beperkt bedrag, terwijl verder in art. 422 wordt bepaald, — een bepaling, die in het ontwerp der Commissie Molengraaff ontbrak — dat de kapitein tot handhaving van het disciplinaire gezag, de redelijkerwijs noodige maatregelen kan nemen.

Bedenkt men verder, dat ook art. 402 W. v. K., waarbij den kapitein de bevoegdheid gegeven wordt de sterke hand in te roepen tegen diegenen, welke weigeren aan boord te komen of hetzelfde zonder verlof verlaten — een bepaling, die in vele gevallen in het belang van den schepeling en diens gezin zelve toepassing heeft gevonden — zal vervallen, dan komt duidelijk naar voren, dat voor alles gestreefd is naar bescherming van de positie van den schepeling en naar het leggen van een contractueelen band tusschen hem en den reeder als tusschen gelijkberechtigde partijen. De sociale inzichten van onzen tijd doen niet anders wenschen, indien anderzijds en rekening worde gehouden met het feit, dat arbeid wordt verricht aan boord van een *schip*, d.w.z. een geheel op zichzelf aangewezen gemeenschap, waar uiteraard, zo zichzelf het schip in open zee verblijft, een onaantastbare gezagsverhouding geboden is en het groote belang in het oog worde gehouden, dat in regelmatige en ordelijke voortgang van het scheepvaartbedrijf en in vrijwaring van daarop drukkende lasten en kosten gelegen is. Het behoeft geen betoog, dat bijv. desertie in het bijzonder van meerdere schepelingen tegelijkertijd deze belangen schaadt, omdat contractbreuk in vreemde havens den kapitein in groote moeilijkheden kan brengen, vertraging van het vertrek van het schip veroorzaken, de regelmatige vaart belemmeren en aanzienlijk financieel nadeel niet alleen aan de rederij¹⁾, maar ook aan passagiers en verladers, die op een vasten datum van aankomst rekenen, kan berokkenen. De toekomst zal leeren of terecht met vertrouwen de invloed van het wetsontwerp op de plichts vervulling van schepelingen is tegemoet gezien.

Het is van belang er hier op te wijzen, dat het juist ten aanzien van een regeling van de discipline onmogelijk is gebleken op de 9e Internationale Arbeidsconferentie, in 1926 te Genève gehouden, overeenstemming tusschen werkgevers en werknemers te bereiken.

Op deze uitsluitend aan maritieme onderwerpen gewijde Conferentie waren een drietal ontwerp-conventies aan de orde gesteld, onderdeelen van de vroegere ontwerpen eener internationale zeemans-code, waartoe het oorspronkelijk plan reeds van 1919 dateerde.

Een dezer ontwerp-conventies betrefte de discipline. Hoewel deze in den loop der besprekingen, na grooten strijd tusschen werkgevers en werknemers, geheel van karakter veranderde en in plaats van regeling der discipline zelve nog slechts betrefte: „the safeguards to be guaranteed to seamen in regard to disciplinary and criminal penalties”, kon op dit ontwerp de vereischte meerderheid van 2/3 van het aantal stemmen niet worden verkregen. Hieruit blijkt dus, dat de beginselen, waarvan het Nederlandsche wetsontwerp uitgaat en welke grootendeels overeenkomen en in enkele opzichten zelfs verder gaan dan die vervat in de *oorspronkelijke* ontwerp-conventie van Genève, nog geens-

¹⁾ In vele landen, in het bijzonder in Noord- en Zuid-Amerika, wordt bij ieder geval van desertie den kapitein een hooge boete opgelegd, die natuurlijk nimmer op den deserteur te verhalen is.

zins internationaal erkenning hebben gevonden, al gaan de moderne wetgevingen voor zeelieden van Zweden (1922), Denemarken en Noorwegen (1923), Finland (1924), Frankrijk (1927) en België (1928) wel alle in dezelfde richting.

Is overigens moeilijk na te gaan in hoeverre de actie van Genève op dit punt invloed op het wetsontwerp heeft uitgeoefend (de antwoorden van de Nederlandsche Regeering op de aan de Conferentie voorafgegaane questionnaire van het Internationaal Arbeidsbureau zijn over het algemeen weinig zeggend; meestal wordt aanbevolen de regeling over te laten aan de nationale wet), de bepalingen van de andere twee, ter Conferentie wel aangenomen ontwerp-conventies, die inzake de arbeidsovereenkomst¹⁾ en die betreffende het recht van repatriëring²⁾, zijn in het wetsontwerp verwerkt. Eveneens is dit het geval met een reeds vroeger in 1920 aangenomen Conventie betreffende schadeloosstelling voor werkloosheid in geval van verlies van het schip door schipbreuk³⁾, welke conventie internationaal de erkenning bracht, dat de vroegere beschouwingen, volgens welke de schepelingen geen loon kunnen vorderen, wanneer schip en lading vergaan zijn, in onzen tijd als onrecht wordt gevoeld⁴⁾.

Wat de aanpassing aan de Conventie inzake de arbeidsovereenkomst betreft, in hoofdzaak zijn hiervan verschillende aanvullende bepalingen het gevolg geweest, die van geen ingrijpende beteekenis zijn. Bezwaar moet echter gemaakt worden tegen het *onvolledig* overnemen van de bepalingen der conventie, zooals geschied is in art. 439 van het wetsontwerp, waarin als gewichtige reden voor den schepeling om de in dit artikel genoemde autoriteiten te verzoeken de arbeidsovereenkomst ontbonden te verklaren, ook genoemd is de mogelijkheid een hoogere betrekking te verkrijgen. Deze bepaling verandert echter geheel van karakter zonder de in art. 13 van de Conventie hierbij gestelde voorwaarden: dat de schepeling deze mogelijkheid bewijzen moet en dat hij zonder verhooging van kosten voor den reeder, zich ten genoegen van den reeder of diens vertegenwoordiger door een bevoegd persoon doet vervangen, welke voorwaarden in het wetsontwerp niet zijn overgenomen.

De aanpassing aan de repatriëeringsconventie is geschied in art. 443, maar ook hier is verder gegaan dan waartoe te Genève overeenstemming mogelijk bleek, in zoover recht op vrij vervoer tot de plaats waar de dienst aan boord van het schip is begonnen of tot een haven van het land waar hij thuisbehoort, ook toegekend is aan *vreemde* zeelieden, die *niet* in hun *eigen* land aan boord zijn gekomen. De vraag is gewettigd of het redelijk is den hier bedoelden zeelieden, die gewoon zijn van de eene haven naar de andere te zwerven en in alle landen der wereld af- en aanmonsteren, een recht op repatriëering op kosten van den reeder toe te kennen. Is hier niet te uitsluitend met de (vermeende) belangen van den werknemer rekening te houden en de billijkheid uit het oog verloren?

Van den internationalen invloed op het wetsontwerp zij thans nog even teruggekeerd naar het in den aanvang van dit artikel genoemde hoofdbeginsel van de gelijkstelling in rechten van den schepeling met andere arbeiders en naar onze opmerking, dat van strenge doorvoering van dit principe, niet altijd blijkt. De ziekteregeling voor schepelingen, welk art. 415 geeft, is bijv. gunstiger dan die, welke in het aanhangige wetsontwerp-Ziektewet voor arbeiders te land wordt voorgesteld. Immers, behalve dat hem recht ge-

¹⁾ De bevoegdheid tot toetreding tot dit ontwerp-verdrag werd voorbehouden bij de Wet van 2 Juli 1928 (S. No. 220).

²⁾ De bevoegdheid tot toetreding tot dit ontwerp-verdrag werd voorbehouden bij de Wet van 2 Juli 1928 (S. No. 221).

³⁾ De bevoegdheid tot toetreding tot dit ontwerp-verdrag werd voorbehouden bij de Wet van 13 Jan. 1923 (S. No. 11).

⁴⁾ Deze bepaling, welke destijds in het belang van de veiligheid ter zee was gemaakt, komt nog voor in art. 418 W. v. K.

geven wordt op 70 pCt. van het loon¹⁾ gedurende ten hoogste 16 weken, welke termijn ingaat, niet wanneer hij geen werkzaamheden meer verricht, maar eerst wanneer hij van boord gaat, is de zieke schepeling, indien hij niet in Nederland ter verpleging kan worden achtergelaten, bovendien gerechtigd tot behoorlijke verpleging en geneeskundige behandeling gedurende ten hoogste 52 weken, tenzij hij eerder in Nederland is teruggekeerd, in welk geval hij hiertoe tot zijn terugkeer gerechtigd is. Bovendien kunnen op den schepeling geen 50 pCt. van de kosten der ziekteregeling worden verhaald, waartoe het ontwerp-Ziekwet andere werkgevers wél de bevoegdheid geeft. In tegenstelling met de regeling van de discipline is ten gunste van de schepelingen dus wel zeer sterk rekening gehouden met het bijzonder karakter van het zeevaartbedrijf, dat van het gewone recht afwijkende voorzieningen noodig maakt.

Ook in andere opzichten kent het wetsontwerp aan den arbeider in het zeevaartbedrijf rechten toe, die voor andere arbeidsovereenkomsten niet gelden. Zoo wordt in art. 381 voor den kapitein en in art. 414 voor den schepeling het recht op vacantie geregeld, terwijl in art. 419 een wettelijke regeling voor den bijslag op het loon voor overwerk wordt voorgesteld. Alle voor den schepeling gunstige bepalingen zijn bovendien tot dwingend recht gemaakt.

Een merkwaardige bepaling is voorts die welke art. 425 bevat, volgens welke de echtgenoot van den schepeling een *wettelijk recht* heeft op uitbetaling van de helft van het in geld vastgestelde loon, en als er een of meer wettelijke kinderen zijn, die niet in staat zijn in hun onderhoud te voorzien, van twee derdegedeelten van dit loon.

Ook zij nog gewezen op het vermelden van een commissie van schepelingen, aanloopje tot een „arbeidersraad”, in art. 395. De Commissie-Molengraaff had deze commissie de taak toegedacht aanwezig te zijn bij het opleggen van boete. Dit is in het wetsontwerp vervallen en ook overigens de instelling van de commissie facultatief gesteld. In de praktijk zal het hier dan ook nog wel niet spoedig toe komen.

Van het oude recht onderscheidt het wetsontwerp zich verder door geen ander dienstverband te erkennen dan dat tusschen den reeder en den schepeling. Het huidige W. v. K. gaat nog steeds van de fictie uit alsof de kapitein de schepelingen in zijn eigen dienst neemt. Dit is natuurlijk al lang niet meer het geval; de normale verhoudingen uit de praktijk zullen dus eindelijk ook in de wet weerspiegeld worden.

De monsterrol is tot een zuiver declaratief document teruggebracht, slechts verklarende den staat van de bemanning van een bepaald schip. De rechten en verplichtingen van partijen vloeien uitsluitend voort uit de arbeidsovereenkomsten.

In verband met dit beginsel bepaalt dan ook art. 451, dat nietig zijn bepalingen in de monsterrol, welke afwijken van de met een schepeling gesloten arbeidsovereenkomst of welke deze aanvullen. Ten onrechte wordt echter nog in verschillende artikelen (393, 395, 405, 420) naar het bepaalde in de *monsterrol* verwezen. Dit woord diende vervangen te worden door arbeidsovereenkomst, immers alléén aan deze komt beslissende waarde toe.

Uit het feit dat het wetsontwerp werd voorbereid door een commissie, waarin alle betrokken groepen vertegenwoordigd waren, mag worden afgeleid dat met de wenschen en inzichten der praktijk in groote trekken rekening is gehouden en dat de overeenstemming, waartoe volgens de verklaring der commissie zelve de samenwerking bijna steeds heeft geleid, bovenal de beginselen der wet heeft gegolden. Hieraan zal dan ook wel niemand willen tornen.

Slechts tegen enkele bijzondere bepalingen en uit-

¹⁾ Met de verhooging tot 80 pCt. van het op 4 December 1928 ingediende gewijzigd ontwerp-Ziekwet is natuurlijk nog geen rekening gehouden.

werkingen van de beginselen rijzen bedenkingen, terwijl ook de formeele wijze, waarop de stof behandeld is, weinig bewondering kan wekken.

Het is hier niet de plaats om een volledige opsomming te geven van de vele, meerendeels kleine bezwaren, die tegen verscheidene artikelen van het wetsontwerp zouden zijn in te brengen, genoemd zij daarom nog slechts, naast hetgeen hierboven reeds ter sprake kwam, de toekenning aan de schepelingen in art. 448 van een recht op buitengewone belooning (dus boven het gewone loon) indien zij tot berging van (eigen) schip en lading werkzaam zijn geweest.

Hiertoe bestaat in normale gevallen geen enkele reden. Waarom zou de bemanning, die zooals vanzelf spreekt, *verplicht* is in geval van gevaar tot het verrichten van hulp- en bergingsdiensten, in zoo'n geval aanspraak kunnen doen gelden op extra-belooning? Terecht schrijft art. 564 van het nieuwe zeerecht dan ook voor, dat de opvarenden wegens door hen aan medeopvarenden, het schip of de lading verleende hulp *niet* aanspraak zullen hebben op hulploon, *tenzij door hen diensten zijn bewezen, waartoe zij redelijkerwijze niet geacht kunnen worden gehouden te zijn*. Met dit voorschrift laat het voorgestelde art. 448 zich allerminst rijmen. Het verheft wat steeds uitzondering geweest is tot regel en geeft grond aan de ongezonde gedachte, dat alles wat buiten het gewone dagelijksche werk maar binnen den normalen arbeidstijd valt, extra in geld zou moeten worden beloond.

Ten slotte nog een enkel woord over de wijze van indeeling der stof. Deze laat veel te wenschen over. In tegenstelling met de nieuwe Fransche (die van 13 December 1926) en Belgische wet (die van 26 Juli 1928) op de arbeidsovereenkomst van schepelingen, die door duidelijke systematiek en overzichtelijkheid gekenmerkt worden, staan in het onderhavige wetsontwerp rechten en verplichtingen van reeder en schepeling ordeloos door elkander heen. De artikelen die hetzelfde onderwerp regelen, zooals die in zake het loon (artt. 413, 425, 430), de onderhoudsplicht (artt. 425 en 428), de repatriëering (artt. 443 en 450a) staan van elkaar gescheiden. Waarom is voorts de Wet van 7 Mei 1856, houdende bepalingen omtrent de huishouding en tucht op koopvaardijshipschen, waarvan verreweg de meeste artikelen zullen worden ingetrokken, gehandhaafd? Ware het niet beter de weinige nog overgebleven artikelen van deze wet, hetzij naar het wetsontwerp, hetzij naar het Wetboek van Strafrecht en dat van Strafvordering over te brengen, zooals trouwens reeds door de Commissie-Molengraaff is aanbevolen?

H. E. SCHEFFER.

HET JONGSTE JAARVERSLAG VAN DE BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Aan het jaarverslag der Banque Nationale de Belgique, uitgebracht door haren President op de vergadering van aandeelhouders van 25 Februari 1929, ontleenen wij het volgende.

Twee dienstjaren zijn verlopen sedert op 25 October 1926 met de inwisselbaarheid der biljetten tegen goud de stabiliteit van de eenheidsmunt haar beslag kreeg. Op de onrust, veroorzaakt door de ontredde- ring der wisselkoersen, is een tijdperk van rust gevolgd, bevorderlijk aan de toeneming van den nationalen rijkdom en op zoo'n vaste basis gegrondvest, dat tegenwoordig het publiek niet meer naar den toestand van den franc vraagt.

Inmiddels is de Bank op den ingeslagen weg, vermeld in het vorige verslag¹⁾, voortgegaan. Nagenoeg het geheele jaar, zooals trouwens dadelijk reeds sedert de stabilisatie, deed de Belga pari op de wisselmarkten. Zonder eenige moeite kon de Bank aan de vraag om cheque-buitenland voldoen, als de minder gunstige stand van den Belga dit vereischte.

Vershillende malen deed de Bank ook goud over-

¹⁾ Zie E.-S. B. No. 640.

komen, als de ongunstige stand van de buitenlandsche munt dit mogelijk maakte.

De vraag naar en het aanbod van buitenlandsche deviezen wogen in de eerste helft van het jaar tegen elkaar op. Sedert Augustus kwam daarin verandering, van toen af was het aanbod overwegend. In het verslag wordt de vraag gesteld: van waar deze stroom van deviezen? Het verslag noemt verschillende redenen. De meerdere uitvoer, de terugkeer van tijdelijk in het buitenland belegde kapitalen, de afkeer van het Belgische publiek voor binnenlandsche vaste rente gevende obligatiën, die door het buitenland opgenomen en in België ter markt kwamen en eindelijk het leenen van gelden in het buitenland.

Het aantal in omloop zijnde biljetten steeg, naarmate de Bank deviezen opnam. De gemiddelde dekking aan goud en deviezen was 6.3 milliard, tegen 10.8 in omloop zijnde biljetten, d.w.z. gemiddeld 60 pCt. De gemiddelde dekking aan goud alleen was ongeveer 4 milliard, d.w.z. ongeveer 40 pCt. der in omloop zijnde biljetten. (Het wettelijk dekkingspercentage is 40 pCt., waarvan ten minste 30 pCt. in goud). In het verslag wordt het voordeel van de deviezenportefeuille erkend. Toch is de directie niet blind voor haar schaduwzijde. Het devies, op hoe korten termijn ook gesteld, is en blijft een vertrouwen, een crediet, dat men den vreemdeling schenkt, terwijl het goud een waarde in zichzelf bevat. Zij wil dan ook de deviezenportefeuille binnen de engst mogelijke grenzen houden, en het goud den voorrang blijven schenken.

Het aanzwellen van den goudvoorraad gaf aanleiding tot verlaging van de discontorente tot 4 pCt. op den 1 Juli 1928, dat is de zesde verlaging sedert de stabilisatie.

Er werd weer meer gediscoteerd, maar nog lang niet werd het cijfer van vóór den oorlog bereikt. Wel constateert het verslag met vreugde, dat de gewoonte om te trekken op den debiteur weer toeneemt in plaats van het disponeeren in rekening-courant.

Het publiek bleef in den aanvang van het jaar speculeeren. Van obligatiën tegen vaste rente moest het niets hebben. De koersen van aandeelen stegen voortdurend, hun rendement hield daarmede geen gelijken tred. Een débâcle moest volgen. In Juni kwam die dan ook. Het geld op langen termijn steeg geweldig, de koersen der aandeelen daalden schrikbarend. Door tijdig ingrijpen werd een algemeene crisis voorkomen. Sedert dien tijd kwamen en beurs en cliëntele tot kalmte. Het schijnt, dat de obligatiën tegen vaste rente meer worden gevraagd, waaruit men meent te mogen opmaken, dat de speculatie-zucht aan het minderen is. De deviezen bleven toestroomden. Ten einde dien stroom te keeren gaf de Bank de regering in overweging, voorloopig het leenen uit het buitenland te verbieden. Elke in het buitenland gesloten leening deed de binnenlandsche circulatie van biljetten toenemen. Geen buitenlandsche credieten konden de grens toch overkomen zonder in biljetten of in Belgische credieten te zijn omgezet. De Regering zegde haar steun toe en besloot principieel zelf geen beroep meer te doen op de buitenlandsche markt. Zij zou hare publieke werken uit eigen middelen financieren.

De Staat betaalde inmiddels geregeld op zijn schuld aan de Bank af. Deze schuld, die eind 1927 twee milliard bedroeg, was eind 1928 tot 1.73 milliard ingelopen, eene vermindering van 270 miljoen. De Bank besteedde die gelden om deviezen aan te koopen. De opeisbare schuld van de Bank werd daardoor niet vermeerderd.

De index der prijzen vertoonde slechts een zwakke stijging. Desalniettemin bleven zij nog beneden die in het buitenland, wat het verslag toeschrijft aan den eenvoud en werkzaamheid der dichte bevolking en aan de goedkoopé middelen van vervoer.

De handelsbalans was gunstiger dan vóór den oorlog. De Bank bevorderde den export door uit het buitenland getrokken rembourswissels, door Belgische

Banken geaccepteerd, tegen verlaagd tarief in disconto te nemen.

Ten einde de biljettencirculatie binnen goede grenzen te houden, nam zij verder het initiatief tot vereenvoudiging der afrekening tusschen de makelaars ter beurze te Brussel, waarbij veel gecompenseerd werd, wat tot heden in contanten werd betaald. Een en ander had een aanzienlijke besparing van biljetten ten gevolge.

De Bank wees verder de regering op een tekort aan kleine ruilmiddelen op sommige fabrieksplaatsen, wat zeer hinderlijk was bij het uitkeeren der loonen. De regering besloot het Parlement voor te stellen een nikkelen munt van 5 francs = 1 Belga, en een munt tusschen de 2 en 5 francs in te voeren. De dekking zou bestaan uit 40 pCt. aan goud bij de Bank gedeponeerd. Voorloopig zou ten hoogste 150 miljoen worden uitgegeven, welk maximum alleen overschreden zou mogen worden, als de circulatie der B. B. van 20 en 5 francs beneden de 750 miljoen zou dalen. De winsten uit deze nikkeluitgifte zouden deels bij de Bank voor den aankoop van de gouddekking, deels in een daarvoor bestemd fonds worden gestort. Een zelfde gouddekking van 40 pCt. hebben tegenwoordig de biljetten van 5 en van 20 francs. De zilverschat, die tot nog toe als dekking dier coupures diende, werd namelijk door de Bank voor de regering voordeelig verkocht en tegen goud ingeruild.

Volgens het verslag heeft de rationalisatie en concentratie van Banken en Industrieën, in 1927 begonnen en in 1928 voortgezet, schitterende resultaten gehad. Alleen de steenkolenindustrie heeft haren leiders heel wat hoofdbrekens gekost. In de tweede helft van 1928 is ook daarin verbetering gekomen, dank zij de nauwere aaneensluiting tusschen de mijnen en chemische en elektrische industrieën, waardoor de kosten verlaagd en de prijzen meer normaal zijn geworden. Ook de land- en tuinbouw gaven reden tot tevredenheid. Alleen de suiker- en de textielfabrieken maakten het minder goed.

Met voldoening constateert het verslag, dat er nagenoeg geen werkloosheid heerschte, dat de loonen zijn gestegen en dat arbeidsgeschillen niet bestaan, of als zij bestonden, bevredigend werden opgelost.

Er werd in de Rijkspostspaarbank minder ingelegd dan verleden jaar. Het vorige jaar werd maandelijks 51 miljoen meer ingebracht dan gehaald; dit jaar bedroeg dit 48.9 miljoen.

Hoeveel lichtpunten er ook aan te wijzen zijn, toch constateert het verslag, dat België nog niet is, waar het wezen moet. Het land gaat nog gebukt onder de lasten van den oorlog.

De oorlogsvergoeding is tegengevallen. De belastingen moeten noodzakelijk worden verminderd, opdat weer nieuw kapitaal kan worden gevormd, en de natie haar volle werkkraft kan ontplooiën. En hard zal er moeten worden gewerkt om het hoofd te kunnen bieden aan de buitenlandsche concurrentie.

Het kapitaal bedraagt nog steeds 200 miljoen francs, verdeeld in 200.000 aandeelen elk van 1000 francs, grootendeels aan toonder gesteld. Zij kunnen naar verkiezing der aandeelhouders op naam of aan toonder worden gesteld. De reserve bedraagt ruim 70 miljoen (v. j. 66 miljoen).

Gedurende 1928 werden voor 9.7 milliard aan binnenlandsche wissels in disconto genomen (v. j. 4.4 milliard). Het bedrag is dus meer dan verdubbeld. Het meerendeel werd in de Provincie gediscoteerd. De looptijd bedroeg gemiddeld 49 dagen, de gemiddelde grootte frs. 14570,70.

Daarnaast werden voor ongeveer 12 milliard aan buitenlandsche wissels in disconto genomen.

Het gemiddelde discontocijfer bedroeg 2.8 milliard tegen 2.4 milliard het vorige jaar.

Bij de binnenlandsche wissels kwamen, als naar gewoonte, weer talrijke protesten voor. Van die te Brussel betaalbaar, werd meer dan 12 pCt. geprotesteerd, in de provincie was de verhouding iets gunstiger (7.94 pCt.). De incasso's, die de Bank aan de

Post opdroeg, kwamen voor ongeveer 5.26 pCt. retour.

De geprotesteerde wissels kwamen grootendeels wel terecht. De protesten wijzen echter op een groote traagheid in de betalingen.

De rekeninghouders droegen aan de Bank de inning van 584 miljoen aan wissels op. Gemiddeld bedroegen de beleeningen en voorschotten in rekening-courant 242 miljoen (v. j. 171 miljoen). Dit kan dus niet in de schaduw staan van de disconto's, die gemiddeld 2.8 milliard bedroegen.

Zooals men weet, mag het onderpand volgens de statuten uit niets anders bestaan dan uit Belgische en Luxemburgsche staatsfondsen. De rentevoet is voor beleening en rekening-courant gelijk en bedroeg in het begin van het jaar 6 pCt. en sedert 1 Juli 5½ pCt., terwijl volgens de statuten het surplus voor beide op 25 pCt. is gesteld.

Het gemiddelde bedrag aan creditsaldi was 478 miljoen tegen 491 miljoen het vorige jaar.

Een kleine 8 milliard werd door de Post overgeschreven op de Postrekening van de Bank, ten gunste van de rekeninghouders der Bank.

Wederom is het aantal kantoren, waar de gelegenheid tot clearing bestaat, met 5 vermeerderd. Het totaal steeg hierdoor van 33 tot 38. Geclareerd werden 4.5 miljoen stukken tot een bedrag van ongeveer 443 milliard. Zoowel het aantal stukken, als het bedrag waren hooger dan verleden jaar. De stukken waren gemiddeld 98.030 frs. groot. In Brussel namen 42 banken en firma's aan de clearing deel, in Antwerpen 25, op de andere plaatsen schommelde het aantal tusschen 5 en 14.

Het aantal der in 1928 afgegeven assignaties (accréditifs) bedroeg 15.051 tegen 17.649 het vorige jaar. Ook het bedrag verminderde. Het giro-verkeer is daarvan de hoofdoorzaak. Groot was daarentegen nog het aantal chèques, die voor betalingen elders werden afgegeven en die de Bank had uit te betalen. Eind 1928 was voor ruim 9 milliard in bewaring gegeven, waarvan ongeveer 3.8 in open bewaring. Het aantal posten in open bewaring was toen 823 minder dan een jaar tevoren, nu 16.083, toen 16.906.

Het aantal posten beneden 5000 francs was eind 1928 4434. Het bewaarloon bedroeg 1.9 miljoen. De bewaargevingen van den Staat geschieden kosteloos en zijn in bovenstaande bedragen niet begrepen.

De gebouwen komen op de balans op 96 miljoen voor (v. j. 98), waartegenover een post van afschrijving ad 29.7 miljoen.

De Bank drukt haar eigen biljetten, jaarverslag en formulieren. De daarvoor noodige clichés, inkten en vooral papier vertegenwoordigen op de balans een waarde van 3.4 miljoen.

Onder het hoofd „Zekerheidsstellingen” (Cautionnements) is op de balans links en rechts en binnenslijns uitgetrokken een bedrag van 37 miljoen (v. j. 22 miljoen). Dit zijn de zekerheidsstellingen van den beheerder der Bijbank (Succursale) te Antwerpen; van de agenten, deurwaarders en wisselopers, bestaande in roerende en onroerende goederen.

Eind 1928 was in omloop voor 11.5 milliard aan B. B. (v. j. voor 10 milliard), verdeeld over coupures van 1000, 500, 100 en 50 francs en de voor rekening van den Staat loopende kleinere biljetten van 20 en 5 francs. 85 percent van het gemiddeld in omloop zijnde aantal dezer kleine biljetten werd aan den omloop onttrokken en vernietigd.

De winsten werden voor het overgrote deel gemaakt op de buitenlandsche portefeuille, daarna kwamen die op disconto en daarna eerst en dan nog voor een zeer klein deel op beleeningen en voorschotten rekening-courant. Het kostenrekening was iets hoger dan verleden jaar. De onkostenrekening bedroeg in het afgelopen jaar 59 miljoen tegen hetzelfde cijfer in de daaraan voorafgegane 14 maanden. Voor dividend over de twee semesters werd 105 francs beschikbaar gesteld (v. j. 122,50 frs.).

De reserve ad 70 miljoen is uitsluitend in Belgische staatspapieren belegd. Hetzelfde geldt van het kapi-

taal. Ook dit is op dezelfde manier belegd. De effecten komen op de balans als „fonds publics” voor. De effectenvoorraad mag, zooals men weet, de waarde van kapitaal en reserve niets te betalen gaan.

Het aandeel van den Staat in de winst bedroeg 159 miljoen, waartegenover de Staat een 16 miljoen aan provisies enz. te betalen had.

M. L. VAN GOUDOEVER.

Utrecht, 6 Maart 1929.

ZAL DE V. O. V. EEN STAATSLEVENSVZERINGSBEDRIJF WORDEN?

In het nummer van 3 October 1928 heb ik ernstig gewaarschuwd tegen de thans in de Kamer aanhangige voorstellen tot wijziging van de V.O.V. Nu den heer Wittert van Hoogland als voorstander dezer wijzigingen verleden week van repleik heeft gediend, blijkt zóó duidelijk waar de voorstanders van uitbreiding der V.O.V. heen willen — of als zij dat dan niet willen, dan zullen zij er tegen hun wil heen gedreven worden —, dat ik, enkele opmerkingen van den heer W. v. H. beantwoordende, mijn waarschuwing nog eens ernstig moet herhalen.

Ik heb gezegd: de voorgenomen uitbreidingen der V.O.V. zijn even zoo vele stappen in de richting van een Staatslevensverzekeringsbedrijf, omdat men de V.O.V. financieel los zal maken van de overige sociale verzekeringen, en omdat men nieuwe vormen van verzekering invoert, die de vraag naar weer andere vormen van verzekering automatisch medebrengen. En omdat de nu voorgestelde nieuwe vormen verre van bevredigend zijn, zal men aan die daarop volgende herhaalde vraag het hoofd niet kunnen bieden.

De heer W. v. H. levert van dit laatste ongevraagd het bewijs. In zijn artikel vraagt hij al reeds direct om nog 2 andere vormen: weezenpensioenen en weduwepensioenen met restitutie van premie. In den gedachtengang van de heer W. v. H. is deze vraag volkomen rationeel. Doch wat erger is: indien de voorgenomen uitbreidingen der V.O.V. wet worden, zal zóó duidelijk blijken, dat de nu nieuw ingevoerde vormen onbevredigend zijn, en zullen zóóveel bezwaren vooral tegen deze verzekering van weduwepensioenen uit de practijk naar voren gebracht kunnen worden, dat de wetgever wel in moet grijpen. Ingrijpen beteekent hier: uitbouwen, of de V.O.V. terugbrengen tot haar oorspronkelijke bescheiden rol. Echter zal men wel in het oog moeten houden, dat, hoe verder de uitbouw al is voortgeschreden hoe lastiger de stap terug zal zijn! Thans kan men den stap terug nog doen, later wellicht niet meer. Gaat men echter uitbouwen, dan zal blijken, dat wat de heer W. v. H. thans vraagt nog maar een begin is van wat er verder, en met evenveel klem van argumenten, gevraagd zal worden.

Onbevredigend noem ik de verzekering van weduwepensioenen, omdat wie zulk een verzekering sluit, waarmede alléén verzorgt de met name genoemde vrouw, waarmede hij op dat oogenblik is gehuwd. Als deze vrouw overlijdt is de verzekering geëindigd en elke vorm van verzorging afgelopen. Echter, zegt de heer W. v. H., als de moeder rente trekt, geniet daar toch het heele gezin van, en dus ook de kinderen. Ik antwoord: ja, doch alléén als de moeder blijft leven; indien zij overlijdt is het uit met rentetrekken.

Als de vrouw vóór den man overlijdt vervalt de verzekering, maar dat is niet erg, zegt de heer W. v. H., want hij kan altijd weer een nieuwe verzekering sluiten voor een nieuwe begunstigde. Zeker, maar die nieuwe verzekering is, omdat hij inmiddels ouder geworden is, héél wat duurder, en het is dus nog de vraag of hij het financieel zal kunnen; en bovendien, als hij een zekerer, bij K. B. nader vast te stellen leeftijd heeft bereikt, kan hij dit zelfs heelemaal niet meer. Ook moet men bedenken dat, zooals het wetsontwerp zeer juist voorziet, het risico eener verzekering van weduwepensioenen, zooals de V.O.V. die zal sluiten, zonder onderzoek naar den gezondheidstoestand van den candidaat, eerst eenige jaren na het sluiten zal in-

gaan. Dit zijn alles verzekerings-technisch onafwijsbare voorwaarden.

Ik hoop, dat de heer W. v. H. door bovenstaande korte toelichtingen mijn bezwaren tegen dezen vorm van verzekering beter zal begrijpen, zoodat hij op dit punt geen vraagteekens meer behoeft te zetten. De verzekering van weduwpensioen is een anachronisme, zij voert ons weer terug tot de bekende weduwebeurzen uit het begin van de 19de eeuw. Als voorlopers van het eigenlijke levensverzekeringsbedrijf hebben deze hun betekenis gehad, doch deze vorm verdween vanzelf, toen het levensverzekeringsbedrijf met de moderne veel meer doeltreffende vormen van verzekering kwam. Toegegeven mag worden, dat het financiële resultaat een handje heeft medegeholpen om deze weduwebeurzen zóó radicaal en vlug op te ruimen als inderdaad geschied is, doch geen mensch heeft het sedertdien ooit in z'n hoofd gehaald om nieuwe, technisch beter gefundeerde, weduwebeurzen op te richten.

Dit alles voert echter tot de waarschuwing mijnerzijds: denkt er aan, gij die deze V.O.V. thans wilt uitbreiden, bij *deze* uitbreiding blijft het niet! Het is struisvogelpolitiek te meenen, dat de aanhangige uitbreiding der V.O.V. het laatste woord in dezen zou zijn. De V.O.V. biedt thans één vorm van verzekering, die zonder twijfel voor een zeker aantal personen passend is. De V.O.V. mag over de bereikte resultaten tot op zekere hoogte tevreden zijn. Wel niet zoo tevreden als uit de productiecijfers, die de heer W. v. H. noemt, zou mogen volgen (want er is bij de V.O.V. een formidabel roeyement van eens gesloten verzekeringen en het zeer groote kwantum pensioenverzekeringen op het leven van pasgeboren kinderen is nu niet precies wat in de bedoeling der V.O.V. lag), doch ik wil gaarne toegeven, dat de V.O.V. in dezen overigens gedaan heeft wat men verwachten mocht. Of echter de tevredenheid bij de organisatoren der V.O.V. zal blijven, als men dit instituut op een allereenzijdigste wijze uitbreidt, waag ik ten sterkste in twijfel te trekken.

Ten slotte is er nog een moeilijk punt: is de V.O.V. duur of niet? Haar bruto premiën zijn momenteel hooger dan die van de meeste particuliere levensverzekeringsmaatschappijen. Goedkoop is een verzekering bij de V.O.V. dus zeker niet. Nu zegt dat nog niet zoo heel veel, want het is mogelijk, dat de V.O.V. veiliger grondslagen gebruikt, en dus op den duur grootere overschotten zal kweken (of minder tekort zal komen?) dan de particuliere ondernemingen. Dit moet men afwachten.

Een concreet punt van vergelijking zijn de onkosten. Edoch, hier ontbreken ons cijfers waaraan men voldoende houvast heeft. De cijfers, die de heer W. v. H. noemt, geven, hij zegt dit zelf, geen houvast. Men kan niet het totale particuliere bedrijf — dat is bijv. inclusief de zéér dure volksverzekering — vergelijken met het eenzijdige rentebedrijf der V.O.V., dat héél weinig weekpremiën heeft.

Het is uitermate moeilijk om een juist punt van vergelijking te vinden. Op zichzelf is een vergelijking van de zuivere onkosten bij de V.O.V. en bij het particuliere bedrijf niet zoo slecht gegrepen, maar dan moet men zoeken naar inderdaad vergelijkbare cijfers. De V.O.V. heeft een onkostenpercentage van nog geen 12,5 pCt. der bruto premiën, zegt de heer W. v. H., en ik wil gaarne aannemen, dat dit cijfer juist is en dat inderdaad alle onkosten der V.O.V. op rekening der V.O.V. zijn gebracht en niet, zooals bij „gemengde bedrijven” zoozeer voor de hand ligt — wat in het particuliere bedrijf trouwens altijd als voordeel van het gemengde bedrijf wordt genoemd — de kostenrekening der V.O.V. geflatteerd (of gedeflatteerd) is ten opzichte van de andere bemoeienissen van Raden van Arbeid of Rijksverzekeringsbank.

Nu moet men naast deze self-supporting branche der V.O.V. zetten, het pensioenverzekeringsbedrijf der particuliere maatschappijen. Doch die geven geen cijfers voor een gedeelte van het bedrijf afzonderlijk,

en afzonderlijke cijfers zouden niet zoo héél veel waarde hebben omdat zij allen, vanuit dit oogpunt bekeken, „gemengde” bedrijven zijn. Nu kan men echter wel indirecte cijfers noemen: bijv. mij is bekend, dat de groote levensverzekeringsmaatschappijen bij groepsverzekeringen, als bedrijven hun personeel rechtstreeks bij de maatschappij onderbrengen, maar een paar procent op de netto kostprijs voor onkosten leggen; ruwweg gezegd van circa 3 tot hoogstens 5 pCt. Onder netto kostprijs is dan te verstaan een kostprijs van denzelfden aard en op soortgelijke grondslagen als waarop ook de V.O.V. haar netto kostprijs berekent.

Men kan ook in de jaarverslagen der Maatschappijen de totale kostenopslag nagaan van de groep „pensioenverzekeringen”. Dit omvat dan alles wat zij op dit gebied gesloten hebben, oude en nieuwe posten, groeps- en andere verzekeringen, door elkaar. Voor een 4-tal der grootste ondernemingen kom ik tot een onkostenopslag van achtereenvolgens 5,34 pCt.; 6,55 pCt.; 7,80 pCt. en 9,14 pCt., gemiddeld 7,05 pCt.

Nu gaat deze vergelijking, zooals ten slotte alle vergelijkingen, ook niet heelemaal op. De genoemde cijfers zijn met algeheele uitsluiting van de volksverzekering, en de V.O.V. heeft dan toch altijd nog een zeker, zij het ook gering kwantum weekpremiën. En bovendien zal men op mijn gezag moeten aannemen, dat de particuliere Maatschappijen met dit opslagpercentage ook inderdaad ruim uitkomen.

Als de heer W. v. H. beweert, dat het onbewezen is, dat het overheidsbedrijf duurder werkt, dan stel ik echter mijnerzijds, dat het even onbewezen is, dat het overheidsbedrijf goedkooper werkt. Ik ontken daarom, dat er aan een overheidsbedrijf te dezen opzichte behoefte zou zijn.

Ik herhaal echter nog eens, dat ik mij heel goed kan indenken in de redeneering van hen, die in dergelijke omstandigheden toch een Overheidsbedrijf willen. Maar dan doe men dat met open oogen. Ik kan er mij echter niet indenken, dat men, geen Overheidsbedrijf wenshende, zich toch blindelings laat verleiden, stappen te zetten op een weg, die met bijna onafwijsbare zekerheid tot zulk een bedrijf moet voeren.

Dr. A. O. HOLWERDA.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN ALGIERS.

De havens van Algiers.

Dr. G. H. Bousquet te Algiers schrijft ons:

Nadat wij eerst de ontwikkeling van den buitenlandschen handel van Algiers behandeld hebben,¹⁾ zullen wij ons thans met de havens van deze landstreek bezighouden, daar Algiers bijna uitsluitend een zeehandeldrijvende mogendheid is.

Fransch-Noord-Afrika wordt somtijds²⁾ en niet zonder reden, met een eiland vergeleken. Uit economisch-geografisch oogpunt is deze vergelijking juist, daar het in het Noorden wordt begrensd door de Middellandsche Zee, in het Oosten door den Golf van Gabir, in het Westen door den Atlantischen Oceaan en in het Zuiden door de zandzee, de Sahara. Deze leidt naar bijna onontginbare, in ieder geval, naar nog niet ontgonnen streken, zonder geschikte verbindingen met Noord-Afrika. Wat de landverbindingen betreft, is dit dus een eenzame streek, zoodat Algiers bijna geheel op de verbinding ter zee is aangewezen, waarbij de geregelde vaart op Frankrijk een voorname plaats inneemt.

Anderzijds onderhoudt Algiers, in het midden van dit Noord-Afrikaansche eiland gelegen, verbindingen te land met zijn bureu Tunis en Marokko. Deze verbin-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 13 Febr. jl.

²⁾ Zie het artikel van Prof. Mr. Gaffiot in *Revue Ec. Intern.* 1928, blz. 304, waaraan meerdere gegevens zijn ontleend.

dingen zijn voor de handelsbeweging tusschen deze landen niet zeer belangrijk en zullen het in de toekomst ook niet worden. Zooals wij de vorige maal gezien hebben, heeft Algiers tengevolge van het ontbreken van steenkolen en de moeilijkheden voldoende kapitaal en geoeffende arbeidskrachten aan te trekken een uitgesproken agrarische structuur. In dit opzicht verkeerden zijn bureu echter in dezelfde omstandigheden. Ook hier betreft het zuivere landbouwstaten. Evenals Algiers bezitten zij rijke hulpbronnen aan erts en fosphaten, welke laatste zij voor de verbetering van hun gronden kunnen gebruiken. Ook zij missen de brandstoffen, die hen in staat zouden stellen een groote fabrieksindustrie in het leven te roepen en in stand te houden. Deze drie landen hebben dus bijna gelijke economische voorwaarden, waardoor geen van hen in staat is, zijn productie door aankopen in de andere twee landen aan te vullen. Naast de geographische eenheid van Fransch-Noord-Afrika staat dus nog een economische.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat de statistiek een zeer geringe handelsbeweging tusschen Algiers eener- en Marokko en Tunis anderzijds aanwijst. De handel van Algiers met Marokko bedraagt, voor den in- en uitvoer tezamen, slechts ongeveer 1/20 van den geheelen buitenlandschen handel, die met Tunis 1/40 en die met de Sahara, den Soedan tot aan den Nijl en het meer Tchad nog geen veertigste, waarbij de voor Marokko bestemde goederen, die als transitie via Algiers worden verzonden, inbegrepen zijn.

De handel van Algiers is dus voor 9/10 een zeehandel, waardoor op de havens de taak rust voor den afzet der goederen en de voorziening met fabriekaten zorg te dragen.

Deze taak wordt door de natuur niet vergemakkelijkt, daar de kust van Algiers slecht beschermd is tegen de Noorden- en Oostenwinden. De goede natuurlijke havens zijn zeldzaam. Zooals Sallusti reeds zeide, welk gezegde vaak wordt geciteerd: „Mare sacrum, Littus importuosum”.

Omtrent de beteekenis van de verschillende havens van Algiers, volgens hun geographische ligging van het Westen naar het Oosten, verschaft de statistiek ons de volgende gegevens:

Het handelsverkeer van de haven van Oran heeft in 1928 voor de eerste maal dat van Algiers overtroffen, zoowel wat de tonnenmaat der schepen als wat de hoeveelheid goederen betreft. In tegenstelling met Algiers, waar de bedrijvigheid nog steeds niet zoo groot is als vóór den oorlog, is Oran na den oorlog zeer snel vooruitgegaan. In deze haven worden sedert 1923 zeer groote uitbreidingswerken ondernomen. Het reizigersverkeer blijft beneden dat van Algiers, doch als proviandeeringshaven wint zij het sedert eenige jaren van deze haven.

De haven van Beni-Saf, die bovendien een uitvoerhaven is, heeft zijn beteekenis te danken aan het door de Cie. de Mokta el Hadid geëxploiteerde ijzererts.

Ten Oosten van Oran bezit Arzen een gunstige natuurlijke ligging; haar ontwikkeling wordt echter zeer geremd door de nabijheid van Oran. Deze overvleugeling van Oran is minder sterk bij Mortaganem, die een kunstmatige haven bezit, welke in den winter van 1927/28 door zware overstromingen werd geteisterd.

Algiers wordt omringd door kleinere havens, die door het overwicht van de hoofdstad worden overschaduwed. De Franschen troffen daar in 1830 een zeer kleine, geheel onontwikkelde haven aan. Reeds in 1842 werd met de uitbreiding der haven begonnen. Zij bezit thans een oppervlakte van 90 H.A., 5300 M. kade en sedert 1927 zeer ruime opslagterreinen. De haven van Algiers breidt zich nog steeds verder uit; de in 1922 begonnen werken zullen eerst in 1938 voltooid zijn en de kadelenge zal dan 16 KM. bedragen. Algiers is verder de belangrijkste touristenplaats en men ziet er vaak Nederlandsche stoombooten en andere, Italiaansche of Engelsche, pleziervaartuigen binnenloopen.

De aantrekkingskracht van Bone ten Oosten van Algiers is nog niet groot genoeg om de nabijgelegen concurreerende havens te overvleugelen, zooals Algiers en zelfs Oran dat doen.

De haven van Bougie, met het achterland Setif en Klein-Kabylie, is een zeer aanzienlijke uitvoerhaven, speciaal voor erts en fosphaten.

Philippeville heeft reeds een veel grootere beteekenis; zij bedient het gansche gebied van Constantine, zoowel voor den uit- als voor den invoer.

	1928			1927			1926		
	1)	2)	3)	1)	2)	3)	1)	2)	3)
Nemours	590	210.000	24.000	572	176.000	15.000	696	164.000	14.000
Beni-Saf	832	730.000	690.000	832	726.000	699.000	760	461.000	356
Oran	10.800	19.200	3.600.000	9.470	16.283.000	2.463.000	8.432	12.730.000	2.215.000
Arzen	740	680.000	152.000	690	627.000	174.000	617	509.000	122.000
Mortaganem	1.152	10.800	100.000	1.075	920.000	184.000	1.125	948.000	221.000
Alger	8.700	16.000	3.200.000	9.133	15.406.000	3.717.000	8.816	14.083.000	2.642.000
Bougie	1.620	1.200.000	373.000	1.626	1.175.000	345.000	1.467	1.004.000	250.000
Djizdelli	1.200	600.000	34.000	1.146	524.000	33.000	1.148	481.000	32.000
Collo	880	176.000	8.000	1.235	161.000	7.000	1.078	155.000	5.000
Philippeville	2.800	1.910.000	359.000	2.805	1.727.000	321.000	2.709	1.570.000	304.000
Bone	3.970	4.380.000	200.000	3.737	3.973.000	2.144	3.205	2.882.000	1.273.000

1) Aantal schepen (binnengekomen en vertrokken). 2) Tonnenmaat (binnengekomen en vertrokken) 3) Tonnenmaat der goederen (geladen en gelost). De cijfers voor 1928 zijn voorloopig; zij werden verkregen door vermenigvuldiging van de cijfers van Jan.—Sept. 1928 met 4/3. De cijfers voor de tonnenmaat zijn op 1000 ton afgerond.

Uit deze cijfers blijkt, dat er drie groote havens bestaan, namelijk Oran, Algiers en Bone. Hierbij valt op te merken, dat Algiers voor de provincie, waarin het is gelegen, de eenige haven van beteekenis is en een soort monopoliepositie inneemt. Bone, Philippeville en Bougie zijn daarentegen drie vrij belangrijke handelscentra. Tusschen haar heeft een onderlinge verdeling van den handel plaats gehad, waarbij Bone van overwegend belang gebleven is. In het Westen is de overheersching van Oran, meer in het bijzonder over Beni-Saf en Mortaganem, van veel grooter beteekenis. De in het Oosten sterk toegenomen concentratie van den zeehandel is in het Westen nog scherper doorgevoerd en heeft in Algiers tenslotte haar hoogtepunt bereikt.

Bone is tenslotte de grootste haven van Oost-Algiers. Als haven biedt het een zeer veilig en steeds toegankelijk toevluchtsoord. Het heeft een betrekkelijk geringen doch zeer varieerenden invoer en een veel aanzienlijker uitvoer. Deze omvat in de eerste plaats erts en fosphaten; de Société de l'Ouenza en de Cie. des Phosphates verkregen speciale vergunningen.

Wat de toekomst van de havens van Algiers betreft kan men gerust zeggen, dat Algiers en Oran steeds haar overwicht zullen behouden, daar het zoowel groote in- als uitvoerhavens zijn, zoodat de schepen, die deze havens aandoen, steeds zeker kunnen zijn van vrachten. Moeilijker valt het nauwkeurig aan te geven, welke van deze twee havens het op den duur

zal winnen. Oran heeft op het oogenblik een duidelijken voorsprong op haar rivaal. Een belangrijke rol kan hierin de Transsahara spelen. Indien deze spoorweg gebouwd wordt, hetgeen zeer waarschijnlijk is, zal de haven aan de Middellandsche Zee, die als eindpunt wordt gekozen, zeer begunstigd worden.

AANTEKENINGEN.

De Fusie van de Rotterdamsche Bankvereniging en de Nationale Bankvereniging.

Bestuurderen der Rotterdamsche Bankvereniging en der Nationale Bankvereniging hebben een overeenkomst gesloten, volgens welke het bedrijf der Nationale Bankvereniging, behoudens goedkeuring door de algemeene vergadering van aandeelhouders dezer instelling, in den loop van dit jaar met dat der Rotterdamsche Bankvereniging zal worden verenigd.

Deze samenvoeging beteekent een nieuwen stap op den weg naar een toenemende bankconcentratie, waarmede de Rotterdamsche Bankvereniging zich langs de lijn van een reeds jaren lang gevolgde politiek beweegt.

Het is bekend, dat beide instellingen steeds nauw met elkander verbonden zijn geweest. Immers de oprichting van de Nationale Bankvereniging in 1916 kwam met medewerking van de Rotterdamsche Bankvereniging tot stand. Het streven van de laatstgenoemde instelling was erop gericht om een groote financiële macht te vormen, ten einde den Nederlandschen handel en de Nederlandsche industrie in hooge mate den steun te verstrekken, dien zij door hun groote ontwikkeling noodig hadden. Dientengevolge had de Rotterdamsche Bankvereniging er belang bij, haar invloedssfeer ook tot de provincie uit te breiden. Dit blijkt uit het feit, dat de Nationale Bankvereniging bij haar oprichting enkele andere bedrijven overnam, zoals de Bank van Huydecoper en van Dielen te Utrecht, A. Bloembergen en Zonen's Bank te Leeuwarden, de Nationale Bank te Leiden en de kantoren Dordrecht en Delft der Dordtsche Bank, bij al welke instellingen de Rotterdamsche Bankvereniging geïnteresseerd was.

Het doel van de Nationale Bankvereniging was de basis van het provinciale geldwezen te verbreden door een concentratie van geldmiddelen, waartoe een aansluiting bij een groote financiële instelling haar in de gelegenheid stelde.

Hoewel de Rotterdamsche Bankvereniging een

groot belang had bij de Nationale Bankvereniging, was deze toch bij de oprichting naar den vorm een zelfstandige instelling. Enkele jaren later kwam evenwel een nauwere samenwerking tusschen beide instellingen tot stand, aangezien de Rotterdamsche Bankvereniging besloot, zich vanaf 1 Januari 1919 ten volle aansprakelijk te stellen voor de verbintenissen der Nationale Bankvereniging.

Door de fusie, welke de vorige week werd aangekondigd, zal de Rotterdamsche Bankvereniging een meer directen invloed uitoefenen op den dagelijkschen gang van zaken in het provinciale bedrijf, dat zij reeds garandeerde, terwijl het uiterlijk aanzien van deze bank wordt vergroot door een uitbreiding van het aantal filialen en een vergrooting van haar activa en passiva, met name van de deposito's en rekeningcourant-saldi.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: Het algemeen niveau van groothandelsprijzen steeg in Februari, waardoor ons indexcijfer aan het einde der maand een stijging van bijna 1 pCt. te zien gaf. Onderstaande tabel toont de veranderingen in de verschillende groepen aan:

Gemiddelde 1927 = 100

	Feb. 1928	Nov. 1928	Dec. 1928	Jan. 1929	Feb. 1929
Granen en Vleesch....	101.6	97.4	97.6	96.7	101.2
Andere voedings- en genotmiddelen.....	98.3	90.4	90.2	89.4	88.5
Weefstoffen.....	104.1	102.3	101.7	101.3	99.9
Delfstoffen.....	91.0	93.8	94.1	94.8	96.4
Diversen.....	97.5	92.4	91.4	91.2	91.4
Totaal.....	98.5	95.3	95.0	94.7	95.6

Hieruit blijkt, dat de stijging der laatste maand in hoofdzaak werd veroorzaakt door hogere prijzen voor granen en vleesch. Delfstoffen werden eveneens duurder, terwijl een daling in de groepen weefstoffen en andere voedings- en genotmiddelen intrad. Uit de volgende tabel blijkt, dat de prijsverschillen voor de verschillende artikelen gedurende de laatste maand vrij groot waren.

Ten gevolge van het strenge weer vonden in de groep granen en vleesch aanzienlijke schommelingen plaats en stegen de prijzen voor varkensvleesch en aardappelen. Engelsch schapenvleesch was ook duurder; graanprijzen waren doorgaans vast, terwijl rijst in prijs daalde. Bij de groep andere voedings- en ge-

	Indexcijfer Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met			Indexcijfer Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met			Indexcijfer Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met	
	vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar
Tarwe (buitenl.) ...	+ 3,0	- 9,9	Katoen (Am.).....	+ 3,8	+ 3,9	Hout (Eng.).....
„ (Eng.).....	+ 0,8	+ 4,5	„ (Egypt.).....	- 1,4	+ 0,8	„ (Zweedsch)
Meel.....	+ 2,8	- 6,2	Garen.....	+ 1,6	+ 1,3	Cement.....
Gerst.....	+ 0,8	- 4,0	Laken.....	Huiden.....	- 6,7	- 30,0
Haver.....	+ 3,5	- 4,9	Wol (Eng.).....	- 1,8	- 6,9	Leder.....	- 4,2	- 25,0
Maïs.....	- 1,7	+ 0,6	„ (Austr.).....	- 2,3	- 12,5	Benzine No. 1.....	..	+ 32,0
Rijst.....	- 5,8	- 14,0	„ (tops).....	- 8,5	- 21,8	Petroleum.....
Aardappelen.....	+ 27,3	+ 7,7	Zijde.....	- 1,1	+ 6,0	Stookolie.....	..	- 6,9
Rundvleesch (Eng.)	- 4,5	Vlas.....	..	- 15,9	Lijnolie.....	+ 3,2	- 7,1
„ (Arg.).....	+ 1,9	..	Hennep.....	- 2,0	- 7,0	Talk.....	- 1,3	+ 8,6
Schapenvl. (Eng.) ..	+ 9,6	- 6,7	Jute.....	+ 3,7	+ 20,0	Rubber.....	+ 18,4	- 8,1
„ (N. Z.) ..	- 1,6	+ 1,9	Weefstoffen.....	- 1,4	- 4,0	Soda.....
Varkensvl. (Deensch)	+ 24,2	+ 38,6	Ruw-IJzer.....	+ 1,5	+ 3,1	Amm. Sulphaat
Granen en Vleesch..	+ 4,7	- 0,4	Stalen rails.....	Creosoot.....	- 4,3	- 33,3
Thee.....	- 5,6	..	IJzeren staven	Diversen.....	+ 0,2	- 6,3
Koffie.....	+ 4,6	- 6,9	Tin (platen).....			
Cacao.....	+ 0,8	- 20,0	Kolen (Welsch)...	+ 2,0	+ 3,9			
Rietsuiker.....	- 4,2	- 23,3	„ (Dur. Gas.)..	..	- 1,7			
Bietsuiker.....	+ 0,7	- 19,9	„ (huisbrand) ..	+ 2,4	+ 13,2			
Kaas (Can.).....	- 1,0	+ 2,0	Lood.....	+ 6,4	+ 16,3			
Boter (Deensche) ...	- 0,5	- 5,0	Tin.....	+ 0,2	- 3,7			
Kokosolie.....	- 3,8	- 11,8	Koper.....	+ 6,0	+ 33,3			
Tabak.....	Ongez. Zink.....	+ 0,9	+ 6,0			
Andere voedings- en Genotmiddelen...	- 1,0	- 10,0	Delfstoffen.....	+ 1,7	+ 5,9			

notmiddelen wogen hogere prijzen voor koffie en cacao op tegen lagere voor thee, rietsuiker, kaas en kokosolie. De groep weefstoffen daalde als geheel; goedkoopere prijzen voor wol, zijde, hennep en Egyptische katoen wogen op tegen duurdere voor Amerikaanse katoen en jute. Hoofdzakelijk ten gevolge van hogere noteeringen voor koper en lood vertoonde de groep delfstoffen een stijging. De prijzen voor kolen waren eveneens vaster en ruw-ijzer steeg 1 shilling per ton. De voornaamste kenteekenen der groep diversen waren een scherpe stijging der rubberprijzen en een verdere daling van de prijzen voor huiden en leder. De volgende tabel toont ons indexcijfer, herleid tot het gemiddelde van 1913:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal ¹⁾
1913	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1924..	168.5	215.8	214.7	149.3	122.6	166.2
" 1925..	168.4	204.2	194.6	139.8	126.2	160.9
" 1926..	151.7	195.3	152.6	149.8	120.7	149.4
" 1927..	147.6	202.2	157.0	125.1	116.1	143.7
" 1928..	152.9	189.7	165.0	115.2	111.2	140.9
Einde Feb. 1928..	149.9	198.8	163.4	113.8	113.2	141.5
" Jan. 1929..	142.7	180.8	159.0	118.6	105.9	136.1
" Feb. " "	149.3	179.0	156.8	120.6	106.1	137.3

Herleid tot het gemiddelde voor 1924, bedraagt ons indexcijfer voor Februari 82,6, waarbij de groep weefstoffen de grootste daling sedert 1924 te zien geeft.

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederlands ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100 ⁴⁾	100 ⁵⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
Novemb. 1918	..	358	438	367	302	214
Hoogste 1920	{	591	679	..	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ⁵⁾	458	577	..	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ⁵⁾	489	553	137 ⁵⁾	..	162	156	206
Decemb. 1925	103 ⁵⁾	555	646	142 ⁵⁾	..	161	155	202
Decemb. 1926	100 ⁵⁾	7-3	654	134	145	149	145	179
Decemb. 1927	97	604	483	140	146	148	151	168
Januari 1928	96	607	490	139	145	148	153	169
Februari "	96	609	489	138	144	147	150	169
Maart "	96	623	491	139	145	149	152	169
April "	97	624	493	140	146	151	153	170
Mei "	99	632	496	141	145	152	152	171
Juni "	98	626	493	141	145	151	153	169
Juli "	98	624	488	142	144	150	148	169
Augustus "	99	617	486	142	144	149	144	170
September "	100	620	488	140	144	146	145	174
October "	98	617	492	140	145	145	146	174
November "	97	6-6	495	140	145	145	148	173
December "	97	624	497	140	144	145	148	174

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt. ³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. ⁴⁾ 1926 = 100. ⁵⁾ Jaargemiddelde. ⁶⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁷⁾ Midden 1914 = 100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913=100.

Bij beschouwing der cijfers over Januari 1929, in vergelijking met die over de maand December 1928, blijkt, dat zoowel het algemeen indexcijfer als dat der voedingsmiddelen e.d. met 2 punten is gedaald. Wat het algemeen indexcijfer betreft, staat tegenover een prijsstijging van 10 artikelen met in totaal 40 punten, een prijsdaling van 21 artikelen met in totaal 134 punten. Met 10 punten of meer steeg geen enkel artikel, daarentegen daalden met 10 of meer punten de artikelen kalfsvleesch (12), eieren (23), boter (11) en vetleder (11 punten).

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1928 No. 11 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Van de groep textiele goederen daalden de prijzen van

calico's (te Batavia), ruwe supers, gebl. cambrics en prints (te Batavia). Door deze lagere prijzen daalde het groepsindexcijfer met 2 punten tot 171 in November.

Het indexcijfer van de groep levensmiddelen steeg in November met een punt tot 151.

De prijsveranderingen van de metalen waren zeer gering. Het groepsindexcijfer van deze artikelen steeg met één punt tot 143.

Van de groep chemicaliën stegen de prijzen van chromaatgeel, hars, houtteer en zwavelzure ammonia. Het groepsindexcijfer kwam hierdoor op 143 tegen 142 in October.

Van de groep diversen stegen de indexcijfers van Australische steenkool en sigarettenpapier (Europeesch) van respectievelijk 138 en 421 in October tot 150 en 449 in November. Het groepsindexcijfer steeg hierdoor met 3 punten tot 167.

Het totaal indexcijfer van de 72 invoerartikelen bleef in November ongewijzigd op 156.

Uitvoer. Het indexcijfer van de 20 exportartikelen bleef in November onveranderd op 124. De indexcijfers van cacao, citronella-olie, damar, kapok, maïs, tapioka en thee waren hooger, die van arachides, kapokpitten, koehuiden, koffie, peper en rubber waren lager.

Het algemeen indexcijfer van den geheelen groothandel bleef onveranderd op 149.

Dit indexcijfer heeft geen andere beteekenis, dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde artikelen.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.					Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textielgoederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
November 1927.	173	148	144	146	169	158	128	151
December "	173	147	142	145	163	156	127	150
Januari 1928.	172	150	140	145	158	155	130	150
Februari "	172	149	140	145	158	155	129	149
Maart "	172	147	140	145	157	154	132	149
April "	173	149	140	144	157	155	133	150
Mei "	174	146	140	144	164	156	132	151
Juni "	174	146	140	144	163	155	129	150
Juli "	173	147	140	143	165	156	126	150
Augustus "	172	148	140	143	160	155	121	148
September "	172	149	141	142	164	155	123	149
October "	173	150	142	142	164	156	124	149
November "	171	151	143	143	167	156	129	149

¹⁾ 20 art. ²⁾ 12 art. ³⁾ 12 art. ⁴⁾ 15 art. ⁵⁾ 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Bij de inheemsche artikelen valt in December wederom Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	Inheemsch ¹⁾	Uitheemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923..	194	173	183	182
1924..	182	158	170	170
1925..	169	152	160	159
1926..	169	148	159	156
December 1927..	160	149	155	153
Januari 1928..	160	149	154	154
Februari "	159	149	154	154
Maart "	162	148	154	154
April "	160	150	155	154
Mei "	160	150	155	154
Juni "	155	148	152	150
Juli "	160	147	154	152
Augustus "	160	146	153	152
September "	160	147	153	151
October "	161	147	154	152
November "	161	146	154	152
December "	164	146	155	153

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

de normale seizoenstijging op te merken van rijst en kippenvleesch. Ook karbouwenvleesch en suiker waren hooger, aardappelen en klapperolie daarentegen lager in prijs. Het indexcijfer van de inheemsche artikelen steeg met 3 punten tot 164 in December.

Bij de uitheemsche artikelen zijn de prijsverschillen gering, het indexcijfer van deze groep bleef onveranderd op 146.

Het algemeen indexcijfer voor den kleinhandel steeg in December met een punt tot 155.

Passerprijzen. De gemiddelde passerprijzen van 119 passers op Java en Madoera van de Inlandsche landbouwgewassen geven geen groote schommelingen te zien. Padi- en beras-prijzen loopen nog steeds op, in verband met 't seizoen.

De prijzen van cassave en gaplek geven in November een zeer geringe stijging te zien. Het prijsniveau van deze artikelen blijft in 1928 ver beneden dat van 1927 en bedraagt slechts ongeveer 60 pCt. van de hooge prijzen, die in het jaar 1926 te maken waren. Zelfs in het jaar van de laagste prijzen sinds 1920, nl. 1922, was het gem. prijsniveau aanmerkelijk hooger dan in de eerste maanden van 1928. De enorme export van gaplek gedurende 1928 kan dan ook moeilijk enkel aan de dringende vraag van het buitenland, voor veevoeder, te danken zijn; dan toch hadden de passerprijzen moeten omlooopen. De verlaagde prijzen op Java en Madoera hebben waarschijnlijk den export op zoo groote schaal pas mogelijk gemaakt.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Menasha, Wis., September 1928.

J. D. Black, McNary—Haugen movement; *R. G. Blakey*, Revenue Act of 1928; *J. M. Clark*, Inductive evidence on marginal productivity; *B. Dietrich*, Plight of Lancashire cotton industry; *R. H. Rowntree*, Measuring the accuracy of prediction; *R. J. Watkins*, Criticism of „Economics of Business Fluctuation”.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Augustus 1928.

J. E. Moffat Nationalism and economic theory; *H. Robbins*, Economic effects of Black Death; *G. T. Starnes*, Sixty years of Branch Banking in Virginia; *W. A. Robinson*, Economic sectionalism in Canada; *V. P. Timoshenko*, Correlations between prices and yields.

Idem. — Chicago, October 1928.

A. B. Wolfe, The population problem since the world war; *L. D. Edie*, Rate of increase of monetary gold stock; *B. J. Hovde*, Socialistic theories of imperialism; *J. S. Prentice*, Canada and hydro-electric power; *Ch. P. White*, Effect of the 80 per cent credit clause.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Augustus 1928.

G. Cassel, The rate of interest, the bank rate, and the stabilization of prices; *A. E. Monroe*, Cost and its relation to value; *S. A. Pervushin*, Cyclical fluctuations in agriculture and industry in Russia 1869—1926; *J. S. Lawrence*, Borrowed reserves and bank expansion; *N. E. Himes*, The place of John Stuart Mill and of Robert Owen in the history of English neo-Malthusianism; *T. R. Snavely*, The Colwyn Committee and the incidence of income tax.

Idem. — Cambridge, Mass., November 1928.

M. W. Watkins, The Sherman Act: its design and its effect; *M. M. Knight*, Water and the course of Empire in North Africa; *A. G. Black*, The provision for agricultural credit in the United States.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, Augustus 1928.

F. Tönnies, Die eheliche Fruchtbarkeit in Deutschland; *L. Sommer*, Zur Methode der exakten und historischen Nationalökonomie; *Ch. Lorenz*, Die wirtschaftspolitischen Strömungen der Gegenwart; *J.*

Schumpeter, Staatsreferendar und Staatsassessor; *E. Wehrle*, Europäische Zollunion.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Aug./Sept. 1928.

bevat o.a.:

Dr. L. Heyermans, De onvolwaardige arbeidskrachten; *J. D. L. le Febvre*, Het rapport over den Sumatra-opstand; *K. Lindner*, De belegging der arbeidersverzekeringsfondsen; *A. van Laar*, Uit de eerste vakbeweging van Antwerpen.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN FEBRUARI 1929.

Staatsleeningen	f	6.600.000,—
zijnde:		
<i>Roemenië</i>		
Monopolie Instituut van het Koninkrijk Roemenië		
\$ 3.000.000 7% obl. à 88%	f	6.600.000
Prov. en Gemeentelijke Leeningen	„	12.223.100,—
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
Gem. Deventer	f	2.500.000 ¹⁾
4½% obl. à 99½%	„	2.487.500
Gem. Rotterdam	f	9.760.000
4½% obl. à 99½%	„	9.735.600
Hypotheekbanken	„	2.679.100.—
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Obligatiën</i>		
De Rotterd. Scheepshyp.-bank	f	1.000.000 ¹⁾ obl. f 1.000.000 ²⁾
<i>Duitschland</i>		
<i>Obligatiën</i>		
Frankf. Hypothekenbank		
G.M. 2.900.000 7% hyp. goudpandbr. à 96½%	„	f 1.679.100
Industriele Ondernemingen	„	95.332.675,—
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Dordrechtse Metaalwarenfabriek v/h. Wed. J. Bekkers & Zn./Woud & Bekkers' Blikfabrieken	f	250.000 aand. à 112½% f 281.875
Margar. Unie	f	34.184.000 aand. à 150% f 51.276.000
<i>Amerika</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Standard Milling Comp.	\$	6.500.000 aand. à 100% f 16.250.000
<i>België</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Soc. Fin. de Transports et d'Entreprises Industr. (Sofina)	B. fr.	2.680.000 aand. à f 2.430 per aand. van B. fr. 500 f 13.024.800
<i>Frankrijk</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Comp. Nat. de Matières colorantes et Manufactures de produits chimiques du Nord Réunies „Etabliss. Kuhlmann”	Fr. Fr.	50.000.000 ³⁾ à 290% f 14.500.000
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Waterl. Maatschappijen	„	9.409.250,—
zijnde:		
<i>Duitschland</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Charlottenburger Wasser- und Industriewerke A.G.	M.	3.000.000 aand. à 121% f 2.178.000
<i>Obligatiën</i>		
Berliner Städt. Elektrizitätswerke A.G. (B. E. W. A.G.)	\$	1.500.000 6½% obl. à 93½% f 3.506.250

Schluchseewerk A.G. Zw. fr. 8.000.000 6 1/2 % obl. a 93 1/8 %	f 3.725.000
Handelsondernemingen	1.932.000,—
zijnde:	
Frankrijk	
Aandeelen	
Société Comm. de l'Ouest Africain (S. C. O. A.) Fr. fr. 6.000.000 4) aand. a 322 %	f 1.932.000
Mijnbouw-Ondernemingen	3.937.500,—
zijnde:	
Duitschland	
Obligatiën	
Harpener Bergbau A.G. \$ 1.750.000 6 1/2 % obl. a 90 % f	3.937.500
Diverse Cultuurondernemingen	375.000,—
zijnde:	
Nederland	
Aandeelen	
Cultuur-Mij. „Kali-Tello“ f 150.000 3) aand. a 250 % f	375.000
Diversen	100.000,—
zijnde:	
Nederland	
Obligatiën	
Grunt's Grondbezit f 100.000 5 1/2 % obl. a 100 %	f 100.000
Totaal	f 132.588.625,—

- 1) Conversie.
- 2) Daar noch het aantal der omgewisselde 4 1/2 % obl. a 96 1/2 % noch dat der omgewisselde 5 % obl. a 100 % bekend is, werd hier het nominale bedrag vermeld.
- 3) Uitsluitend voor aandeelhouders.
- 4) Introductie.

Totaal der emissies in Januari	f 144.956.460,—
Februari	f 132.588.625,—
Algemeen Totaal	f 277.545.085,—

Bovendien:		
f 11.120.000,— 3/m. Schatkistpromessen a f	988.517/10	
„ 1.360.000,— 6/m. „	978,02	
„ 7.467.000,— Schatkistbiljetten. „	1.002,50	
Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:		
6 % obl. Deutsche Grootboek a 85 % (introductie);		
8 % obl. Bonn a 93 1/2 % „		
8 % obl. Brunswijk a 93 1/2 % „		
8 % obl. Hessen a 93,80 % „		
8 % obl. Leipzig a 93 1/2 % „		
8 % obl. München a 93 1/2 % „		
aand. Cities Service Co. a 325 %;		
aand. z. n. w. Middle West Utilities Cy a \$ 130 p. aand.;		
aand. Comptoir Lyon-Alemand a 400 %;		
aand. z. n. w. Chain Store Stocks Inc. a \$ 39 1/2 p. aand. (introductie);		
aand. z. n. w. Kennecott Copper Corporation a \$ 79 p. aand. (introductie);		
4 1/2 % conv. obl. Atchison Topeka & Santa Fé Ry. Cy. a 121 1/2 % (introductie);		
aand. z. n. w. The International Nickel Comp. of Canada Ltd a \$ 68 per aand. (introductie);		
aand. z. n. w. Nevada Consolidated Copper Comp. a \$ 51 p. aand. (introductie);		
cert. van 10—6 % cum. pref. aand. A a \$ 50 en 4 gew. aand. z. n. w. United Aircraft and Transport Corp. a 100 % (introductie);		
6 % obl. Tennessee Copper & Chemical Corp. a 100 % voor aandeelhouders		
en op de volgende obligatieleningen:		
	Rente-voet	Emissie-koers
Congreg. d. Zusters v. d. H. Elisabeth	500.000 7 %	97 1/2 %
Institut des Soeurs de Ste Marie		
de Namur	140.000 6 1/2 %	99 %
R.K. Kerkbest. d. Parochie v. d. H. Rita	500.000 4 1/2 %	96 1/2 %
Mün-terkerk van Bonn	60.000 6 1/2 %	97 %
St. Vincentius Weeshuis, Dortmund	165.000 7 %	98 %
R.K. Parochie v. d. H. Jacobus de		
Meerdere, Spaarnwoude	140.000 5 %	100 %

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.
BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27)	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 5 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
Bk. (Vrsch. in R. C. 6 13 Oct. '27)	Zweedsche Rbk 4 1/2 24 Aug. '28
Javasche Bank ... 4 1/2 25 Feb. '29	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 5 1/2 7 Feb. '29	Bk. v. Tsjecho-Slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 6 1/2 12 Jan. '29	N. Bk. v. O'rijk. 6 1/2 16 Juli '28
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. Hongk. 7 1 Oct. '28
Belgische Nat. Bnk. 4 30 Juni '28	Fed. Res. Bank N.Y. 5 12 Juli '28
Bank v. Italië. 6 5 Jan. '29	Bank van Spanje ... 5 1/2 19 Dec. '23
	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	9 Mrt.	4/9 Maart	25 Febr. / 2 Mrt.	18/23 Febr.	5/10 Maart	7/12 Maart	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	4 1/2	4 1/2-9/16	4 1/2-9/16	4 7/16-1/2	3 3/4-7/8	3 7/16-9/16	3 1/8-3/16
Prolong ..	5	4 3/4-5	4 3/4-5 1/4	4 3/4-5 1/4	3 3/4-4 1/4	3 1/4-3 1/4	2 1/4-3 1/4
Londen							
Daggeld ..	4-1/2	3 1/2-5 1/4	3 1/2-6	3-5	3 1/4-4 1/2	3 1/4-5	1 3/4-2
Partic. disc.	5 3/8	5 1/4-3 1/2	5 1/4-5 1/8	5 1/4-5 1/8	4 5/8-3 1/8	4 1/4-3/8	2 1/4-3 1/4
Berlijn							
Daggeld ..	6 3/4-8 1/2	6 3/4-9 1/2	5 1/2-10	5-8	6 1/2-9	3-7	—
Partic. disc.							
30-55 d. ...	6 1/4	6 1/8-1/4	6 1/8	5 7/8-6	6 5/8-3/4	4 5/8-3/4	—
56-90 d. ...	6 1/4	6 1/8-1/4	6 1/8	5 7/8-6	6 5/8-3/4	4 1/2	2 1/8-1/2
Waren-							
wechsel.	6 3/8-1/2	6 3/8-1/2	6 3/8-1/2	6 1/4-3/8	6 7/8-7	4 7/8-5	—
Neio York							
Daggeld 1)	9-1/4	8-12 1/4	8-10 1/4	6-7 1/4	4 1/2-1 1/2	4-1 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	5 3/8	5 3/8	5 1/2	5 1/2-3/4	3 3/8	3 3/4	—

1) Koers van 8 Mrt. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
5 Mrt. 1929	2.49 11/16	12.11 7/8	59.23 3/8	9.75 1/2	34.66	99 11/16
6 „ 1929	2.49 11/16	12.11 1/2	59.22 3/8	9.75	34.65	99 11/16
7 „ 1929	2.49 11/16	12.11 3/8	59.23 1/2	9.75	34.65 1/2	99 11/16
8 „ 1929	2.49 1/2	12.11 1/8	59.24 1/2	9.75 1/2	34.67	99 11/16
9 „ 1929	2.49 1/2	12.11 1/8	59.24	9.75 1/2	34.67	99 11/16
11 „ 1929	2.49 1/2	12.11 1/8	59.23 1/2	9.75 1/2	34.66 1/2	99 11/16
Laagste d.w. 1)	2.49 1/2	12.10 3/4	59.20	9.74	34.63	99 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.49 1/2	12.11 1/4	59.26	9.76	34.70	100
4 Mrt. 1929	2.49 11/16	12.11 1/8	59.24	9.75 1/2	34.66 1/2	99 11/16
25 Febr. 1929	2.49 11/16	12.11 1/8	59.27	9.75 1/2	34.68 1/2	99 11/16
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
5 Mrt. 1929	48.02 1/2	35.10	7.39	1.49	13.07 1/2	37.86
6 „ 1929	48.01 1/2	35.10	7.38 1/2	1.49	13.07	37.66
7 „ 1929	48.02 1/2	35.10	7.39	1.49	13.07 1/2	37.20
8 „ 1929	48.02	35.10	7.40	1.49	13.07 1/2	36.75
9 „ 1929	48.02 1/2	35.10	7.40	1.49	—	—
11 „ 1929	48.02 1/2	35.10	7.39 1/2	1.49	13.07	36.82 1/2
Laagste d.w. 1)	47.97	35.02 1/2	7.37	1.47	13.05	36.60
Hoogste d.w. 1)	48.05	35.15	7.43	1.52 1/2	13.10	37.90
4 Mrt. 1929	48.02 1/2	35.10	7.39	1.49 1/2	13.08	38.10
25 Febr. 1929	48.02 1/2	35.10	7.42	1.50	13.07 1/2	38.50
Muntpariteit	48.—	35.—	7.42	1.50	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopen-	Oslo *)	Hel-	Buenos-	Mon-
		hagen *)		sing-	Aires 1)	treat 1)
				fors 1)		
5 Mrt. 1929	66.67 1/2	66.57 1/2	66.60	6.27 1/2	105 1/8	2.48 1/2
6 „ 1929	66.67 1/2	66.55	66.57 1/2	6.28 1/2	105	2.48 1/2
7 „ 1929	66.67 1/2	66.55	66.57 1/2	6.26 1/2	105 1/8	2.48 1/2
8 „ 1929	66.70	66.55	66.57 1/2	6.28 1/2	105 1/8	2.48 1/2
9 „ 1929	66.70	66.55	66.57 1/2	6.28 1/2	105 1/8	2.48 1/2
11 „ 1929	66.70	66.55	66.57 1/2	6.28 1/2	105 1/8	2.48 1/2
Laagste d.w. 1)	66.60	66.52 1/2	66.52 1/2	6.25	104 3/4	2.47 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.75	66.62 1/2	66.65	6.30	105 3/8	2.48 1/2
4 Mrt. 1929	66.72 1/2	66.57 1/2	66.60	6.28 1/2	105 1/2	2.48 1/2
25 Febr. 1929	66.75	66.57 1/2	66.60	6.29	105 1/4	2.48 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 1/2

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.
2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.
In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
5 Maart 1929	4,85 ⁷ / ₃₂	3,90 ⁵ / ₈	23,72 ¹ / ₂	40,05
6 " 1929	4,85 ¹ / ₁₆	3,90 ¹ / ₂	23,72 ³ / ₄	40,06
7 " 1929	4,85 ³ / ₃₂	3,90 ³ / ₄	23,72 ¹ / ₂	40,05
8 " 1929	4,85 ¹ / ₁₆	3,90 ¹ / ₂	23,72 ¹ / ₂	40,04 ³ / ₄
9 " 1929	4,85 ¹ / ₁₆	3,90 ¹ / ₂	23,72 ¹ / ₂	40,04 ¹ / ₂
11 " 1929	4,85 ¹ / ₈	3,90 ¹ / ₂	23,72 ¹ / ₂	40,05
12 Maart 1928	4,87 ¹⁵ / ₁₆	3,93 ¹ / ₂	23,90 ¹ / ₂	40,23 ¹ / ₂
Muntpariteit	4,8667	13,92	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	23 Febr. 1929	2 Mrt. 1929	4/9 Maart '29 Laagste/Hoogste	9 Mrt. 1929
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375 ¹ / ₂
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₄	1/10 ¹ / ₂
Budapest ...	Pen. p. £	27.84 ¹ / ₂	27.85	27.82	27.87
B. Aires ...	d. p. \$	47 ¹ / ₁₆	47 ¹ / ₁₆	47 ¹ / ₂	47 ¹ / ₁₆
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/61 ¹ / ₆₄	1/61 ¹ / ₆₄	1/6	1/61 ¹ / ₆₄
Constantin ..	Piast. p. £	985	980	980	985
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/11 ² / ₈	2/0 ¹ / ₁₆	1/11 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₁₆
Kobe	Sh. p. yen	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆	1/9 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆
Lissabon ..	Escu. p. £	109 ³ / ₄	109 ¹ / ₈	108	109 ¹ / ₂
Mexico ¹⁾ ...	\$ per £	10	9.90	9.75	10.25
Montevideo	d. per £	50 ⁷ / ₁₆	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₈	50 ¹ / ₂
Montreal ..	\$ per £	4.87 ¹ / ₁₆	4.87 ¹ / ₈	4.87 ¹ / ₈	4.88 ¹ / ₂
R.d. Janeiro	d. per Mil.	557 ¹ / ₆₄	557 ¹ / ₆₄	555 ¹ / ₆₄	557 ¹ / ₆₄
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/62 ¹ / ₃₂	2/62 ¹ / ₃₂	2/6 ¹ / ₈	2/7 ¹ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2/355 ¹ / ₆₄	2/355 ¹ / ₆₄	2/3 ¹ / ₈	2/355 ¹ / ₆₄
Valparaiso ²⁾	\$ p. £	39.57	39.50	39.41	39.52
Warschau ..	Zl. p. £	43 ¹ / ₁₆	43 ¹ / ₁₆	43 ¹ / ₁₆	43 ¹ / ₁₆

¹⁾ In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. ²⁾ 90. dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS²⁾

Londen ¹⁾		N.York ²⁾		Londen	
4 Mrt. 1929..	26	56 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	4 Mrt. 1929....	84/11 ¹ / ₂
5 " 1929..	25 ¹ / ₁₆	56 ¹ / ₈	56 ¹ / ₈	5 " 1929....	84/10 ⁷ / ₈
6 " 1929..	26	56 ³ / ₈	56 ³ / ₈	6 " 1929....	84/11 ¹ / ₂
7 " 1929..	26 ¹ / ₁₆	56 ⁵ / ₈	56 ⁵ / ₈	7 " 1929....	84/11 ¹ / ₂
8 " 1929..	26	56 ⁷ / ₈	56 ⁷ / ₈	8 " 1929....	84/11 ¹ / ₂
9 " 1929..	26	56 ¹ / ₈	56 ¹ / ₈	9 " 1929....	84/11 ¹ / ₂
10 Mrt. 1928..	26 ¹ / ₂	57 ¹ / ₈	57 ¹ / ₈	10 Mrt. 1928....	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	59	59	20 Juli 1914....	84/11

¹⁾ in pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. ³⁾ in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	28 Febr. 1929	7 Maart 1929
Saldo bij de Nederlandsche Bank ...	—	f 8.675.496,47
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 20.353,52	" 1.855.264,19
Voorschot op ultimo Januari '29 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 37.372.666,14	" 37.372.666,14
Voorschotten aan Suriname.....	" 11.681.585,62	" 11.676.798,42
Id. aan Curaçao ³⁾	—	91.551,03
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 133.106.333,78	" 133.106.333,78
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 14.004.716,—	" 19.468.317,64
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. ¹⁾	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven ²⁾	" 6.282.578,42	" 5.832.578,42
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	f 8.433.482,88	—
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	" 67.261.000,—	f 74.728.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 16.320.000,—	" 28.800.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop	" 11.167.854,50	" 11.766.015,50
Schuld aan Ned.-Indië ²⁾	" 26.637.805,71	" 22.927.645,51
Id. aan Curaçao ³⁾	" 12.406,17	—
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds ⁴⁾	" 23.646.197,19	" 24.606.556,15
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ¹⁾	" 51.496.565,—	" 47.728.055,96
Id. aan andere Staatsbedrijven ²⁾	" 1.640.000,—	" 1.640.000,—
Id. aan diverse instellingen ³⁾	" 5.788.243,21	" 5.687.732,69

¹⁾ Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.
²⁾ In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	2 Mrt. 1929	9 Mrt. 1929
Saldo bij 's Rijks kas	f 27.004.000,—	f 22.769.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 4.423.000,—	" 4.036.000,—
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 46.840.000,—	" 46.696.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 278.000,—	" 278.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 698.000,—	" 686.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 Maart 1929.

		Activa.	
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f 121.853.041,82			
sels, Prom., (Bijbnk. " 6.303.604,27			
enz. in disc. (Ag.sch. " 16.331.879,12	f	144.488.525,21	
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	"	—	
Idem eigen portef. f 101.393.598,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "			101.393.598,—
Beleeningen (Hfdbk. f 37.776.707,73			
incl. vrsch. (Bijbnk. " 7.080.372,08			
in rek.-crt. (Ag.sch. " 53.118.169,07			
op onderp. f 97.975.248,88			
Op Effecten..... f 94.933.248,88			
Op Goederen en Spec. " 3.042.000,—			97.975.248,88
Voorschotten a. h. Rijk	"	—	
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 67.042.685,—		
Muntmat., Goud ..	" 367.501.186,02		
	f 434.543.871,02		
Munt, Zilver, enz. " 21.231.689,71			
Muntmat., Zilver ..	—		
			455.775.560,73 ¹⁾
Belegging ¹ / ₈ kapitaal, reserves en pen- sioenfond.	"	24.607.780,30	
Gebouwen en Meub. der Bank	"	5.000.000,—	
Diverse rekeningen	"	44.389.100,24	
	f	873.629.813,36	
Passiva.			
Kapitaal	f	20.000.000,—	
Reservefond.	"	7.157.903,12	
Bijzondere reserve	"	8.000.000,—	
Pensioenfond.	"	5.557.926,90	
Bankbiljetten in omloop.....	"	791.541.320,—	
Bankassignatiën in omloop.....	"	144.146,02	
Rek.-Cour. (Het Rijk f 1.280.192,05			
saldos: (Anderen " 23.002.199,45			24.282.391,50
Diverse rekeningen	"	16.946.125,82	
	f	873.629.813,36	
Beschikbaar metaalsaldo	f	128.902.811,45	
Minder bedrag aan bankbiljetten in om- loop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "		322.257.025,—	
¹⁾ Waarvan in het buitenland.....			

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. Metaal- saldo	Dek- kings- perc.
	Munt	Muntmat.				
11 Mrt. '29	67.043	367.501	791.541	24.427	128.903	56
4 " '29	67.048	367.495	808.766	12.464	126.890	55 ¹ / ₂
25 Febr. '29	67.053	367.495	775.761	31.596	133.275	56 ¹ / ₂
18 " '29	67.055	367.495	774.854	28.834	134.835	57
11 " '29	67.056	367.495	784.541	42.742	125.630	55
4 " '29	67.040	367.495	807.905	38.745	117.897	54
12 Mrt. '28	67.719	367.464	781.682	37.439	297.455	56
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke- ningen ²⁾
11 Mrt. 1929	144.489	—	97.975	101.394	44.389
4 " 1929	98.047	—	117.860	132.330	42.603
25 Febr. 1929	73.713	—	98.599	166.994	25.897
18 " 1929	66.816	—	105.212	166.385	26.928
11 " 1929	66.828	—	93.361	198.269	15.042
4 " 1929	59.426	—	103.348	205.657	33.737
12 Mrt. 1928	56.296	—	109.895	181.262	31.093
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van ¹/₈ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Dis- conto's	Voor- schotten aan de kolonie	Diverse reke- ningen ¹⁾	Diverse reke- ningen ²⁾
1 Februari 1929	2.863	5.239	152	35	2.824	119
1 Januari 1929	2.718	5.298	155	21	3.073	189
1 December 1928	2.660	5.111	80	57	2.970	181
1 November 1928	2.462	4.564	156	7	2.579	164
1 October 1928	2.449	4.462	157	77	2.414	158
1 September 1928	2.471	4.510	157	136	2.414	195
1 Februari 1928	2.316	3.390	162	—	2.128	460

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
9 Mrt. 1929	188.200		308.900	43.600	47.200
2 " 1929	189.500		302.100	46.900	49.900
23 Feb. 1929	190.200		299.900	52.400	49.280
9 Feb. 1929	168.794	21.182	303.516	57.105	45.728
2 " 1929	168.996	22.734	300.088	60.185	47.621
26 Jan. 1929	169.228	22.850	300.153	61.436	47.443
19 " 1929	169.662	23.101	304.504	63.882	45.409
10 Mrt. 1928	173.447	19.398	312.645	40.523	122.627
12 Mrt. 1927	190.115	30.883	309.613	44.078	151.234
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen	Dek-kings-percentage
9 Mrt. 1929		140.900		***	51
2 " 1929		138.200		***	54
23 Feb. 1929		141.700		***	54
9 Feb. 1929	8.163	39.348	79.999	49.188	53
2 " 1929	7.928	38.164	78.745	49.607	53
26 Jan. 1929	7.641	39.296	83.540	44.792	53
19 " 1929	7.928	40.320	86.925	46.176	52
10 Mrt. 1928	12.778	26.904	81.754	45.234	55
12 Mrt. 1927	13.696	20.270	68.163	37.421	62
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 3/4 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling. 1)

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
6 Mrt. 1929	151.829	355.088	56.385	10.379	16.115
27 Febr. 1929	151.256	352.253	58.644	8.354	15.594
20 " 1929	150.851	351.819	58.685	12.056	18.692
13 " 1929	150.154	352.698	51.140	10.447	16.687
6 " 1929	149.917	357.519	52.107	8.714	15.528
30 Jan. 1929	152.978	355.644	57.070	9.657	15.946
7 Mrt. 1928	157.898		135.115		55.322
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-percentage
			Bankers	Other Accounts		
7 Mrt. '29	44.797	8.283	64.184	37.296	56.741	51 1/2
27 Febr. '29	42.977	13.967	57.040	36.662	59.002	54 2/3
20 " '29	46.332	15.076	65.695	37.133	59.032	50 1/2
13 " '29	47.877	19.636	58.200	36.438	57.456	50 1/4
6 " '29	55.387	8.351	68.501	37.004	52.398	46 1/2
30 Jan. '29	50.502	19.230	58.211	37.863	57.334	49 3/4
7 Mrt. '28	31.762	8.462		102.879	42.533	38 1/4
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
1 Mrt. '29	34.063	732	11.474	22.766	18.446	2.405	3.200
22 Feb. '29	34.038	732	11.539	23.645	18.406	2.263	3.200
15 " '29	34.027	732	11.795	22.372	18.400	2.325	3.200
8 " '29	34.018	732	12.303	23.163	18.251	2.314	3.200
1 Mrt. '28	5.544	343	57	2.055	10	1.705	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
1 Mrt. '29	5.930	2.336	64.226	5.424	6.143	6.238
22 Feb. '29	5.930	1.463	62.506	5.932	6.368	7.175
15 " '29	5.930	1.751	62.620	6.275	6.413	5.996
8 " '29	5.930	1.755	63.101	6.412	6.234	6.721
1 Mrt. '28	—	26.298	58.433	28	—	7.710
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Mrt. 1929	2.682,8	73,1	128,0	1.749,4	153,8
28 Feb. 1929	2.728,9	85,6	90,4	1.876,4	297,2
23 " 1929	2.729,0	85,6	99,1	1.461,3	38,5
15 " 1929	2.728,9	85,6	100,4	1.446,6	78,3
7 " 1929	2.729,1	85,6	140,3	1.707,2	44,4
7 Mrt. 1928	1.883,3	85,6	297,3	2.260,9	50,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Mrt. 1929	93,1	506,1	4.337,7	502,9	181,7
28 Feb. 1929	93,2	470,7	4.553,0	525,6	170,0
23 " 1929	93,2	481,5	3.902,1	572,7	156,3
15 " 1929	93,2	544,6	4.077,3	467,2	153,9
7 " 1929	93,2	469,4	4.236,1	501,3	140,4
7 Mrt. 1928	94,2	510,0	4.067,7	526,5	222,9
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Mrt., 28, 23, 15, 7 Febr. '29, 7 Mrt. '28, resp. 40; 8; 55; 38; 41; 43 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
7 Mrt. 1929	907	454	44	722	49	340	2.394	23	67
28 Febr. 1929	906	490	44	738	52	344	2.432	41	69
21 " 1929	906	474	44	708	40	344	2.369	26	92
14 " 1929	906	494	44	698	39	345	2.382	14	99
7 " 1929	905	532	44	678	38	345	2.391	23	99
8 Mrt. 1928	750	451	44	529	51	382	2.088	27	68

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
20 Febr. '29	2.681,1	1.267,7	158,8	865,0	355,6
13 " '29	2.686,2	1.274,8	161,9	903,9	391,1
6 " '29	2.663,9	1.257,0	166,7	851,6	410,7
30 Jan. '29	2.667,2	1.274,5	168,0	820,6	435,6
23 " '29	2.648,1	1.294,0	165,4	782,1	454,2
16 " '29	2.630,6	1.265,4	162,1	821,8	481,2
21 Febr. '28	2.819,8	1.437,0	164,6	461,1	353,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposi-to's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-percentage	Algem. Dek-kings-percentage
20 Febr. '29	172,6	1.651,6	2.361,0	150,2	66,8	70,8
13 " '29	177,2	1.659,8	2.421,5	149,8	65,8	69,8
6 " '29	200,1	1.646,3	2.438,1	149,6	65,2	69,3
30 Jan. '29	201,8	1.645,5	2.437,1	148,8	65,3	69,4
23 " '29	202,0	1.661,0	2.397,1	148,4	65,3	69,3
16 " '29	238,3	1.697,3	2.472,6	147,9	63,1	67,0
21 Febr. '28	401,5	1.591,9	2.404,9	136,5	70,6	74,7

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Deposi-to's	Waarvan time deposits
13 Febr. '29	669	16.233	6.010	1.740	20.432	6.879
6 " '29	619	16.255	6.041	1.751	20.356	6.891
30 Jan. '29	580	16.131	6.053	1.759	20.372	6.893
23 " '29	554	16.062	6.071	1.730	20.334	6.885
16 " '29	598	16.158	6.076	1.771	20.592	6.891
15 Febr. '28	649	15.131	6.535	1.762	20.412	6.661

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 11 Maart 1929.

De scherpe en vrijwel onverwachte stijging van de notering voor „call money” tot 12 pCt. heeft ter beurze van New York in de achter ons liggende berichtperiode een depressie te voorschijn geroepen. Nochtans is deze van bescheiden invloed geweest, in verband met het feit, dat het publiek de markt vrijwel heeft verlaten en derhalve de beroeps-handel hoogtij viert. Aan berichten uit de kringen van handel en nijverheid wordt niet meer die aandacht geschonken, welke enkele weken geleden nog op te merken is geweest. De belangstelling blijft in hoofdzaak geconcentreerd op de fluctuaties van de geldmarkt. Over het algemeen was de meening overheerschend, dat voorloopig nog met een hoog peil van de geldkoersen en met ruime wisselingen rekening moet worden gehouden, temeer, omdat de betaaldag van de belastingen nadert en de schatkist ter voorziening in haar behoeften een beroep op de geldmarkt zal doen. De stemming op de fondsenmarkt is dien-tengevolge weifelend geworden.

Ook te Londen viel van eenige opgewektheid niet veel te merken. De hooge geldkoersen te New York hebben de vrees voor een hernieuwde discontoverhoging van de Bank van Engeland doen ontstaan en in verband hiermede is men huiverig geworden, groote posities aan te gaan. Ook „gilt-edged” fondsen hebben de gevolgen hiervan ondervonden. Weliswaar is in sommige aandelensorten een poging aangewend, om de markt grootere levendigheid te doen verkrijgen, doch deze zijn in de meeste gevallen op een mislukking uitgelopen.

De fondsenmarkt te Parijs is eenigszins gebukt gegaan onder de aankondiging van tal van nieuwe emissies. Tevoren was de waarschijnlijkheid hiervan reeds in de koersen verdisconteerd, zoodat thans geen aanleiding voor een stijging heeft bestaan. Bovendien bestond het vooruitzicht, dat de nieuwe uitgaven in belangrijke mate gelden zullen eischen, waardoor de geldmarkt vermoedelijk stijver zal worden. Hierin hebben vele aandeelhouders van de uiteenloopendste soorten aanleiding gevonden tot verkleining van hun posities over te gaan, met het gevolg, dat veelal een lager niveau werd bereikt.

Te Berlijn heeft men met eenige aandacht de besprekingen van de deskundigen inzake de schadevergoeding gevolgd. Weliswaar werden de onderhandelingen meestal met gesloten deuren gevoerd, doch ter beurze van Berlijn sprak men toch over de mogelijkheid van het oprichten eener bankinstelling, welke de technische zijde van de schadevergoedingskwesties zal moeten behandelen. Het heeft inmiddels eenige onrust gewekt, dat het eindbedrag nog steeds niet is vastgesteld en dit heeft de animo wel beknut. Niettemin waren er sommige dagen, waarop de stemming iets beter is geworden; in dergelijke gevallen hebben aandelen Deutsche Reichsbank weer op den voorgrond gestaan.

Ten onzent is de stemming over het algemeen weinig geanimeerd geworden. De houding van de geldmarkt is niet veel veranderd; ter beurze is de vrees voor discontovijziging iets verminderd, hetgeen ook tot uitdrukking is gekomen in een vrij vaste tendens van de *beleggingsmarkt*. Toch is de houding in deze afdeling nogal verdeeld geweest, hoewel de verschillen in dalende of stijgende richting fractioneel zijn gebleven. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104, 104½; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100¾, 100½; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 98¾; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 85¾, 84¾; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 105¾, 106¼.

Een opmerkelijke levendigheid is ontstaan in de afdeling

voor *mijnbouwaandeelen*, hoewel de grootste omzetten eerst tegen het einde van de berichtperiode zijn bereikt. Vooral aandelen Boeton zijn sterk op den voorgrond getreden, doordat op den laatsten dag van de beursweek een scherpe daling is ingetreden. Deze stond in verband met de aankondiging van de uitgifte van nieuwe aandelen dezer maatschappij, welke ter beurze tot nu toe geen goed onthaal heeft gevonden. Aandeelen Algemeene Exploratie Maatschappij waren rustiger. Daarentegen hebben aandelen Singkep Tin een nieuwe daling ondergaan, welke slechts af en toe werd onderbroken door contramedekkingen. Alg. Exploratie Mij.: 241¾, 240¼; Billiton 1e Rubriek: 598, 620; Boeton Mijnbouw Mij.: 306¾, 239 (ex claim ad f 441,50); Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 103¾, 102½; Redjang Lebang: 160, 153; Singkep Tin Mij.: 324½, 314.

De afdeling voor *tabaksaandeelen* is zoo goed als verlaten gebleven, ondanks het feit, dat in de achter ons liggende week de eerste inschrijving voor Sumatratobak plaats heeft gevonden. De prijzen werden niet onbevredigend geacht, vooral niet voor Senembah; desondanks zijn de koersverschillen slechts gering gebleven. Senembah kon een lichte verbetering behalen, doch aandelen Deli Batavia reageerden nogal gevoelig. Eén en ander stond niet in rechtstreeksch verband met de plaats gehad hebbende inschrijving, gezien het feit van de groote ondershandsche verkoopen, waardoor deze inschrijving veel van haar belangrijkheid heeft ingeboet. Arendsburg: 658½, 656; Besoeki Tabak Mij.: 553, 552; Deli Batavia: 538½, 528; Deli Mij.: 450, 442½; Ngoepit: 365, 360; Oostkust: 220, 219; Senembah: 519¼, 527½.

De afdeling voor *industriële aandelen* was eenigszins verdeeld, doch over het algemeen bewoog zij zich in ncer-gaande richting. Vooral aandelen Philips hebben een reactie van beteekenis te zien gegeven. Voorts waren certificaten Margarine Unie, aandelen Calvé-Delft, enz. lager aangeboden. Van de buitenlandsche soorten hebben aandelen Zweedsche Lucifer Mij. de aandacht getrokken door een flauwe stemming. Calvé-Delft: 167½, 160¾; Centrale Suiker Mij.: 80¾, 79¾; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 176, 175; Internationale Viscose: 85½, 84; Maekubee: 153¾, 148¾; Margarine Unie: 366¾, 356¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 384¾, 379; Philips Gloeilampenfabr. (Gew. Bez. van Aand.): 880¾, 857; Ougrée Marihaye: 402½, 390; Separator: 171, 168; Zweedsche Lucifer Mij.: 420, 393.

De *rubberafdeling* heeft gereageerd op de lichtelijk achteruitlopende noteringen van het ruwe product en op de veronderstelling, dat de berichtweek een hernieuwde toemering van de voorraden te Londen te zien zou geven. Inderdaad is dit het geval geweest, doch slechts in bescheiden mate. Hierdoor kon dan ook tegen het slot een herstel intreden, dat echter voor geen enkel fonds van groote beteekenis is geworden. Amsterdam Rubber: 288½, 282¾; Deli Batavia: 203, 194½; Messa Rubber: 385¾, 375; Indische Rubber: 338½, 310; Java Caoutchouc: 174¾, 169; Kali Telepak: 311½, 304; Kendeng Lemboe: 380, 368; Majanglanden: 317½, 310; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 282½, 281; R'dam Tapanoeli: 127, 123¾; Serbadjadi: 254¾, 241¾; Sumatra Caoutchouc: 196, 192; Sumatra Rubber: 239½, 237; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 183, 180; Intercontinental Rubber: 13¾, 12¾/10.

Suikeraandeelen hebben een vasten toon doen hooren. Weliswaar liepen aandelen H.V.A. ten slotte nog iets achteruit, doch voor de minder courante soorten, zooals Nederlandsch-Indische Suiker Unie, Gayamsche Cultuur Mij., enz., bestond eerder vraag. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 160¾, 160½; H.V.A.: 674, 664; Javasche Cultuur

INDUSTRIËELE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

LONDEN

BERLIJN

PARIJS

KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

Mij.: 401½, 396½; Gayamsche Cultuur Mij.: 114, 113¾; Maron: 241, 245; Moormann: 344, 342; Ned.-Ind. Suiker Unie: 259, 258¾; Poerworedjo: 89¾, 89; Sindanglaot: 410, 413; Tjepper: 755, 761; Watoetoelis Poppoh: 755, 775.

De *petroleummarkt* heeft zich op den achtergrond gehouden. De niet zeer duidelijke berichten omtrent de bekende overeenkomst met Rusland hebben geen aanleiding tot aankopen gegeven. Daartegenover stond, dat ook de verkoopdrang slechts bescheiden is geweest, zoodat wel een reactie, doch één van kleinen omvang, is ingetreden. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 384; Gec. Holl. Petr. Cy.: 270, 274¼; Kon. Ned. Petr. Mij.: 399¾, 390¾; Perlak Petroleum: 209½, 204; Peudawa: 38½, 39½/16; Marland Oil: 40, 39½/32.

Scheepvaartandeelen bleven stil en bijna onveranderd. Holland-Amerika Lijn: 82½, 80½; Java-China-Japan Lijn: 156, 154; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 96; Ned. Scheepvaart Unie: 228, 226¼; Nievelt Goudriaan: 119½, 116½; Stoomvaart Mij. Nederland: 218¼, 211.

Van *bankaandeelen* traden aandelen Robaver eenigszins op den voorgrond in verband met de fusie met de Nationale Bankvereniging. Amsterdamsche Bank: 197, 194; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 84, 85; Incasso Bank: 124¼, 124¾; Javasche Bank: 322½; Koloniale Bank: 253, 251; Ned.-Ind. Handelsbank: 170¼, 169¼; R'damsche Bankverein: 116¾, 118¾; Twentsche Bank: 140¼, 141¼.

De *Amerikaansche markt* was stil, doch over het algemeen iets lager. American Smelting & Ref. Cy.: 364½, 350; Anaconda Copper: 303, 310; Studebaker: 90¾, 88¾ (ex div.); U. S. Leather: 27½, 26¾; U. S. Steel Corp.: 189½, 187; Atchison Topeca: 202¼, 201¼; Baltimore & Ohio: 129½ (ex div.), 130¾; Erie: 76¾, 76¾; Southern Pacific Cy.: 135¼, 131½; Union Pacific: 228½, 225; Wabash Railway: 74½, 72½/16.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

12 Maart 1929.

Aan het einde der voorafgaande week waren de prijzen voor tarwe aan de termijnmarkt te Chicago gedaald. Deze daling is op de daarop volgende dagen voortgegaan tot zij 2½ cts. lager waren dan een week geleden aan het slot. Daarna is weder een verbetering ingetreden, en was de verlaging meer dan geheel ingehaald. Door een kleinen teruggang sloten de prijzen gisteren onveranderd bij een week geleden. De loop der prijzen aan de termijnmarkt te Chicago is niet in de eerste plaats afhankelijk van de stemming op de wereld-tarwemarkt, doch richt zich hoofdzakelijk naar binnenlandsche factoren. De voornaamste daarvan is wel de stand van wintertarwe. Daarover maakte men zich gedurende geruimen tijd ongerust wegens hevige koude; onvoldoende sneeuwbedekking en de vorming van een ijslaag op den grond. Ernstige schade werd toen verwacht; doch latere berichten luiden gunstiger, en volgens deze zou met niet meer dan gewone vorstschade rekening behoeven te worden gehouden. De sneeuwlaag is in bijna het geheele wintertarwe verbouwende gebied verdwenen en in het Zuid-Westen zijn de planten weder begonnen te groeien. Verder Noordelijk is daarvan nog geen sprake en kan afwisselende vorst en dooi nog gevaar opleveren. Ten gevolge van de gesmolten sneeuw schijnt voldoende vocht in den bodem aanwezig te zijn. De zichtbare voorraad van tarwe in de Vereenigde Staten en Canada steeg in de afgelopen week weder 1 miljoen bushels. Deze voorraden zijn nog steeds zeer groot en bedroegen in het begin van Maart volgens „Bradstreet” 314.500.000 bushels tegen 230.700.000 bushels in het vorige jaar. De bij de boeren in de Vereenigde Staten nog aanwezige voorraden werden op 1 Maart geschat op 148.813.000 bushels tegen 130 miljoen bushels in het vorige jaar. Niet alleen het gunstige weder in het wintertarvegebied, ook de groote zichtbare zowel als de zich in handen der boeren bevindende voorraden waren oorzaak van prijsverlaging, waarbij nog kwam geringe vraag voor uitvoer. Dat de prijzen na de verlaging weder verbeterden was gedeeltelijk een gevolg van de verwachting, dat spoedig van regeeringswege maatregelen zullen worden genomen, om de boeren te helpen. De termijnmarkt te Winnipeg geeft een zelfde beeld als te Chicago; hoewel Canada veel meer dan de Vereenigde Staten is aangewezen op uitvoer van tarwe naar Europa. Ook te Winnipeg daalden de prijzen in den loop der vorige week en herstelden zij zich later geheel. Vergelijken met een week geleden was het slot weder ruim ½ d.c. lager.

In Argentinië waren evenals in de vorige week de schommelingen aan de termijnmarkten niet groot. Vergelijken met een week geleden sloten de prijzen te Buenos Aires voor Mei 15 cents en te Rosario 10 cents lager.

In Europa was de stemming voor tarwe niet willig. In Engeland bestond vraag naar spoedig verwachte en aan-

gekomen partijen tarwe ter voorziening in de dadelijke behoefte. In het Noordelijk gedeelte van het continent bestond weinig vraag naar spoedig binnenkomende en disponibile partijen, daar de scheepvaart op de binnenwateren slechts in weinig gevallen heropend was. In Duitschland is de temperatuur wel gerezen en dooit het overdag, doch des nachts is het nog koud en behalve de groote havens aan de Noordzee zijn de meeste nog gesloten. De vraag naar tarwe bepaalde zich in Duitschland hoofdzakelijk tot tarwe op aflading. Sedert afladers in Canada in het begin der vorige week hunne prijzen voor Manitoba tarwe hebben verlaagd, zijn vooral in mindere kwaliteiten verschillende zaken tot stand gekomen. In Spanje en aan de Middellandsche Zee werden eenige ladingen Argentijnsche tarwe gekocht. De Europeesche tarwemarkt ondervindt sterk den invloed van de groote verschepingen der laatste weken, en den grooten stoomenden voorraad. Vooral de verschepingen van Argentinië zijn groot en hebben in de vorige week een buitengewonen omvang bereikt. Zij bedroegen toen 1.106.000 quarters tegen 847.000 in de vorige week en 907.000 in het vorige jaar. Het totaal der wereldverschepingen naar Europa bedroeg 2.220.000 quarters. De stoomende voorraad bedraagt nu 9.425.000 quarters tegen 8.940.000 quarters in de vorige week en 8.005.000 quarters in het vorige jaar. Deze stoomende voorraad, waarvan een groot gedeelte nog onverkocht in handen der afladers is, drukt de markt, en is voor vele koopers aanleiding met het dekken hunner behoefte te wachten. Verwacht wordt, dat voortgegaan zal worden met het in ruime mate verschepen van tarwe uit de uitvoerlanden, terwijl de vraag naar niet-Europeesche destinaties vermoedelijk zal afnemen. Voor Engelsch-Indië is de vraag naar Australische tarwe reeds verminderd, en zij zal in de eerste maanden niet weder toenemen, wanneer de nieuwe Indische oogst goede opbrengsten zal geven, zoodat op het oogenblik wordt verwacht. Ook voor China en Japan wordt gerekend op spoedige vermindering der vraag. Op het oogenblik zijn de verschepingen naar niet-Europeesche landen nog groot, en gedurende de maand Maart zullen zij ook van grooten omvang blijven. In April zullen zij echter veel kleiner worden, daar dan de oogsttijd in het verre Oosten zeer nabij is. Wanneer de scheepvaart in Duitschland weder geopend zal zijn, verwacht men een verbetering der vraag, doch dan zullen daar ook de voorraden, welke van den eigen oogst in Duitschland nog aanwezig zijn, ter markt worden gebracht. Herhaaldelijk zijn berichten verspreid over aankopen van tarwe voor Russische rekening, doch tot nu toe is van werkelijke inkoop niets gebleken. Met de mogelijkheid daarvan wordt echter wel rekening gehouden, daar men in Rusland moeilijkheden ondervindt met het transport van tarwe uit de productiegebieden. Over de oogstvooruitzichten in Europa valt weinig nieuws te zeggen. In Duitschland moet het aantrekken van zachter weder worden afgewacht, om vast te kunnen stellen of de strenge winter schadelijke gevolgen voor de ontwikkeling der planten heeft gehad. Hetzelfde geldt voor Oostenrijk. In beide landen meent men, dat de in den winter door de strenge koude veroorzaakte schade niet groot zal zijn. Wel maakt men zich ongerust over den uitzaai van zomertarwe, welke ten gevolge van den langen winter vertraagd is.

De verschepingen van rogge uit de Vereenigde Staten waren in de afgelopen week slechts klein. Het grootste gedeelte der naar Europa verscheepte hoeveelheid werd geleverd door Argentinië. In deze roggesoort komen geregeld zaken tot stand tot prijzen, welke gedurende de afgelopen week slechts zeer kleine fluctuaties vertoonden. De termijnmarkt te Berlijn was gedrukt wegens groote afleveringen van contracten op Maartlevering. De nog gesloten scheepvaart op de binnenlandsche waterwegen in Duitschland en van vele der kleinere zeehavens hindert op het oogenblik den uitvoer van Duitsche rogge. Het aanbod zal echter wel weder groter worden, wanneer de scheepvaart heropend zal zijn. Ook zal dat het geval zijn met Amerikaansche rogge, wanneer de scheepvaart op de meren weder heropend zal zijn. De in de Vereenigde Staten op 1 Maart nog in handen der boeren aanwezige voorraad rogge werd geschat op 5.564.000 bushels tegen 7.914.000 bushels in het vorige jaar.

De verschepingen van maïs waren van bijna evengroten omvang als in de vorige week, en de stoomende voorraad is slechts weinig afgenomen. In Mixedmaïs werden in het begin der week eenige verkoopen gedaan door Amerikaansche afladers, toen de koersen aan de termijnmarkt te Chicago een verlaging ondergingen. Sedert zijn te Chicago de prijzen gestegen, en in verhouding daarmede hebben afladers hunne vraagprijzen verhoogd. Aan de Europeesche markten is deze verhooging niet gevolgd en nieuwe eerste-hands zaken kwamen niet tot stand. Houders in Europa waren geneigd, de door hen gekochte partijen goed-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	3/9 Maart 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	3/9 Maart 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	11.643	273.060	396.190	548	30.382	13.055	303.442	409.245
Rogge	3.301	23.782	25.193	—	—	—	23.782	25.193
Boekweit	168	4.202	6.291	—	—	—	4.202	6.291
Maïs	457	161.099	223.546	8.040	48.586	55.697	209.685	279.243
Gerst	8.355	92.918	77.423	—	98	3.240	93.016	80.663
Haver	2.495	36.232	46.810	—	1.529	—	37.761	46.810
Lijnzaad	2.252	42.792	32.605	4.178	91.474	83.859	134.266	116.464
Lijnkoek	1.500	35.427	48.246	—	—	450	35.427	48.696
Tarwemeel	825	16.745	30.663	—	5.010	9.375	21.755	40.038
Andere meelsoorten	104	1.711	2.688	—	—	—	1.711	2.688

kooper af te geven, doch ook daarvoor bestond slechts matige belangstelling. Hetzelfde geldt voor stoomende Platamaïs. Wel wordt deze slechts matig aangeboden, doch de kooplust daarvoor is ook maar klein. Daar vele kanalen nog door ijs gesloten zijn, is de consumptievraag gering, en valt het houders van binnenkomende partijen moeilijk, koopers te vinden. Ook hebben zich gedurende de wintermaanden vrij belangrijke voorraden maïs gevormd, omdat niet naar het buitenland kon worden verladen. Ook in Platamaïs van den nieuwen oogst vinden geen groote omzetten plaats. Voor de eerste partijen, welke reeds stoomen of zeer spoedig zullen worden verladen, worden hoge prijzen gevraagd, welke in de Noordelijke landen van het continent niet worden betaald. Spanje en Italië zijn eerder koopers van deze posities. Latere verschepingen zijn aanmerkelijk goedkooper, doch de hiervoor gevraagde prijzen worden ook als hoog beschouwd, en van geregelde zaken daarin kan niet worden gesproken. De enkele zaken, welke worden afgesloten, geschieden meestal door speculanten, welke geneigd zijn af te geven tot enkele guldens lager dan waartoe de eerste hand aan de markt is. De koersen aan de termijnmarkten in Argentinië hebben gedurende de afgelopen week zeer weinig verandering ondergaan en sloten onveranderd en 5 cents per 100 KG. lager.

Ook Zuid-Afrikaansche maïs van den ouden oogst op spoedige aflading en van den nieuwen oogst gedurende de zomermaanden wordt geregeld aangeboden. Die op spoedige aflading is ongeveer gelijk in prijs met Mixedmaïs, en op de zomermaanden wordt iets lager aangeboden dan waarvoor Platamaïs te koop is. Het aanbod is niet dringend, doch van levendige vraag kan ook voor deze maïssoort niet worden gesproken. Hoewel in Zuid-Afrika geen recordoogst van maïs wordt verwacht, zijn de vooruitzichten van den nieuwen oogst niet slecht. Van particuliere zijde wordt de opbrengst op 8.333.000 quarters tegen een opbrengst in het vorige jaar van 8.008.000 quarters geschat. Gevreest wordt voor vroeg intredende vorst, welke schade zou kunnen veroorzaken. Op 1 Maart werd de zich nog in handen der boeren bevindende voorraad maïs in de Vereenigde Staten geschat op 1.029.570.000 bushels, zijnde 36³/₁₀ pCt. van den oogst in 1928. In 1928 was dit percentage 36⁹/₁₀ pCt. of 1.020.335.000 bushels. Volgens „Bradstreet" bedroeg op 2 Maart de zichtbare voorraad van maïs in Amerika 36.265.000 bushels tegen 43.582.000 bushels in het vorige jaar.

Gerst-verschepingen waren in de vorige week groeter dan in de voorafgaande, hetgeen niet alleen het gevolg was van grotere verschepingen uit Noord-Amerika, doch ook uit Argentinië. Van den Donau werd in de vorige week geen gerst verscheept. Gedeeltelijk is dit laatste het gevolg van de gesloten scheepvaart in de meeste Donauhavens, doch ook later schijnt niet op groote verschepingen van dat land te moeten worden gerekend. Ten gevolge van den kleinen maïs oogst is daar niet alleen het verbruik van tarwe groeter geworden, doch ook van gerst is de consumptie in het land zelve groeter dan anders. Enkele partijen Donaugerst worden aangeboden ter verlading na scheepvaartheropening, doch de vraag daarvoor is niet groot. De vraagprijzen zijn te hoog in vergelijking met andere gerstsoorten, voornamelijk met Platagerst, welke in verschillende posities in ruime mate wordt aangeboden tot prijzen, welke in den loop der week een verlaging van eenige guldens per last hebben ondergaan. Ook Amerikaansche gerst is in de afgelopen week in prijs gedaald. Aan de termijnmarkt te Winnipeg vond een verlaging plaats van 2¹/₄ cts. per 48 lbs. Daarna is weder een verhooging ingetreden, en hebben afladers hunne prijzen verhoogd, echter zonder dat deze verhoogde prijzen in Europa werden betaald. Zoowel voor spoedige verlading als ter verlading na scheepvaartheropening op de Amerikaansche meren is geregeld aanbod aan de markt, en komen zaken van niet zeer grooten omvang tot stand. Vergeleken bij een week ge-

leden sloten de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg 1¹/₄ d.c. per 48 lbs. lager.

Op 1 Maart werd de in handen van de boeren nog aanwezige voorraad gerst in de Vereenigde Staten geschat op 97.050.000 bushels of 27²/₁₀ van den oogst. Op 1 Maart van het vorige jaar werd deze hoeveelheid geschat op 61.578.000 bushels, hetgeen toen 23²/₁₀ pCt. van den oogst was.

Zaken in haver blijven in hoofdzak beperkt tot Duitse haver en vooral Argentijnsche haver. Verreweg het grootste gedeelte der wereldverschepingen van haver komt uit Argentinië. De vraag voor haver is op het oogenblik niet levendig en koopers zijn terughoudend. De prijzen aan de termijnmarkt in Argentinië hebben eenige verlaging ondergaan, doch daardoor is de kooplust niet groeter geworden. Te Winnipeg is ook een prijsverlaging ingetreden, en dientengevolge zijn aanbiedingen van Canadeesche haver ter verscheping in de eerstkomende maanden aan de markt gekomen. De prijzen, welke daarvoor worden gevraagd zijn nog te hoog om veel belangstelling bij Europeesche koopers te wekken, doch indien de prijsdaling aan de Amerikaansche markten nog voortgaat, zullen zaken zeer waarschijnlijk zijn. Van haver werd op 1 Maart de nog in handen der boeren zijnde voorraad in de Vereenigde Staten geschat op 501.321.000 bushels tegen 376.699.000 bushels in het vorige jaar.

SUIKER.

Van de verschillende suikermarkten valt weder weinig van belang te berichten, hoewel de speculatie vooral in Amerika zich langzamerhand weder wat meer voor het artikel begint te interesseren.

In Amerika ging het een en ander om in ruwsuiker. Raffinadeurs kochten 100.000 tons tot 1.15/16 d.c. c. & f. New York, terwijl Maart afscheep tot 1.31/32 en April afscheep tot 2 d.c. afgedaan werd.

Op de termijnmarkt te New York fluctueerden de noteringen zeer weinig en was het slot als volgt: Mrt. 1.91; Mei 2.01; Juli 2.11; Sept. 2.17; Oct. 2.20 en Spot Centrifugals 3.74.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 81.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons tegen 55.000 tons in 1928 en de voorraden 271.000 tons tegen 254.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 2 Maart	2.500.000	2.040.000	2.317.277
Consumptie	16.575	11.552	19.000
Weekontv. afscheephavens...	242.759	222.598	215.334
Totaal sedert 1 Jan.	1.691.474	1.188.127	1.467.464
Weekexport	113.124	80.093	82.277
Totale export sedert 1 Jan. ..	767.126	375.233	631.674
Voorraad afscheephavens....	948.995	851.113	851.977
Voorraad Binnenland	767.304	840.321	830.811
Werkende fabrieken	163	170	176

In Engeland werd eveneens meerder interesse voor het artikel vertoond ten gevolge waarvan de noteringen op de Londensche termijnmarkt aantrokken. De slotnoteringen op de ruwsuikermarkt luiden als volgt:

Mrt. Sh. 8/10¹/₂; Mei Sh. 9/-; Aug. Sh. 9/5¹/₂; Sept. Sh. 9/6; Dec. Sh. 9/7¹/₂.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1929	1928	1927
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1/2	1.390.000	1.127.000	1.081.000
Tsjecho-Slowakije 1/2	646.000	803.000	561.000
Frankrijk 1/2	628.000	560.000	505.000
Nederland 1/2	260.000	176.000	224.000
België 1/2	198.000	166.000	124.000

Polen 1/2	416.000	273.000	257.000
Engeland 1/2 geïmport. suiker	293.000	288.000	332.000
„ 1/2 binnenl. suiker	67.000	53.000	33.000
Totaal Europa..	3.896.000	3.446.000	3.117.000
V.S. Atlant. havens 2/2	141.000	172.000	167.000
Cubaansche Havens 2/2	477.000	306.000	419.000
Cuba (binnenland) 2/2	517.000	291.000	430.000
Totaal	5.034.000	4.215.000	4.133.000

De markt op Java voor tweedehands-suiker was zeer vast en de noteringen stegen $f \frac{3}{4}$ a $f \frac{1}{2}$, zoodat de vraagprijzen aan het slot der week het volgende beeld te zien gaven:

Superieur ready	f 15.50
„ April	„ 15.50
„ Mei	„ 14.25
„ Juni	„ 13.25
Hoofdsuiker ready	„ 13.25

De V.I.S.P. verkocht nog 1500 tons Superieur uit oogst 1929 tot f 13.—

Hier te lande was de markt eveneens goed prijs-houdend en luiden de laatste noteringen op de termijnmarkt:

Mrt. f 13%; Mei f 13%; Aug. f 13½ en Dec. f 14%.
De omzet bedroeg 3550 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 6 Maart 1929.

In de Amerikaansche katoenmarkt is meer leven gekomen, terwijl de vastere prijstendens zich gehandhaafd heeft. De stijging heeft sedert 14 dagen geleidelijk plaats gehad en prijzen waren gisteren weer op het niveau van midden Januari. Gisteren sloot New York vast, ca. 40 punten hooger, terwijl Liverpool vanmorgen 7 tot 9 punten hooger opent en Mid. American spot een stijging van 30 punten bij een week geleden aangeeft. Egyptische garens hebben zich tusschen enge grenzen bewogen, terwijl loco-verkoop en de vorige week in Liverpool 50.000 balen bereikt hebben, een bedrag, dat in maanden niet bereikt is geworden. In Amerikaansche katoen bedroegen verkoopen ruim 27.000 balen, Braziliaansche, Argentijnsche en Perukatoen tezamen ruim 9000, Soedaneesche 8800, Egyptische 1500, de overige soorten 3000 balen.

Ook in de Amerikaansche garenmarkt gaat meer om. De vraag naar grove nummers beperkt zich hoofdzakelijk tot kleine hoeveelheden, doch in medianummers, zoowel twist als weftcoops, zijn gisteren goede zaken gedaan. Verkoopers zijn echter niet in staat garenprijzen in verhouding tot de prijsstijging in het ruwe materiaal op te zetten, zoodat winstmarges in het gedrang zijn gekomen. Naar ringgarens bestond slechts weinig vraag en de handel beperkt zich

voornamelijk tot kleine hoeveelheden. In de betere soorten American Super Carded en Combed gaat meer om, doch koopers aarzelen de stijging te volgen; desniettegenstaande zijn er enkele goede posten geplaatst. Naar getwijnde bundelgarens voor binnenlandsch gebruik bestaat een goede vraag. Naar Egyptische soorten bestaat weinig belangstelling en hoewel de meeste spinners gisteren weinig goeds te melden hadden, was er voor enkele soorten meer vraag en zijn er flinke hoeveelheden geplaatst. Voor Bombay gaat op bescheiden schaal in 60/2 bundles en fijnere nummers wat om. Het dient echter gezegd te worden, dat wat Egyptische soorten betreft, de vraag naar de meeste soorten nog zeer veel verbeterd kan worden.

Doekprijzen toonen een geringe neiging tot stijgen, hetgeen waarschijnlijk verderen voortgang zal vinden, indien Amerikaansche speculanten verder hun invloed op de prijzen van het ruwe materiaal doen gelden. Er bestaat over het algemeen nog een goede vraag, hoewel de politieke agitatie in Calcutta momenteel van slechten invloed is op de Indische vraag. De binnenlandsche handel en Zuid-Amerikaansche markten doen beter; producenten kunnen zich handhaven en zijn in de meeste gevallen niet tot concessies bereid. De toon van de markt, hoewel misschien iets rustiger dan de vorige week, is gezond. Het blijft te bezien, of eenige prijsvermeerdering tot stand kan komen zonder met de vraag in conflict te komen.

Liverpoolnoteringen	Oost. koersen 26 Fbr. 5 Mrt.
	27 Fbr. 6 Mrt. T.T. op Br.-Indië 1/6 1/6
F.G.F. Sakellaridis 18,15 18,55	T.T. op Hongkong 1/11 1/11 1/4
G.F. No. 1 Oomra 7,20 7,45	T.T. op Shanghai 2/6 1/2 2/6 1/2

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 1 Mrt. '29	Overeenkomstige periode	
		1927/28	1926/27
Ontvangsten Gulf-Havens, } 8306	7122	10966	
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	1511	920	1958
„ „ 't Vasteland etc.	3547	3611	4665
„ „ Japan.....	1168	774	1167

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	1 Mrt. '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens.....	1978	2021	2700
Binnenland	906	989	1225
New York	85	191	223
New Orleans	328	497	655
Liverpool	717	536	1000

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.99 Bé s. g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,075	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,74	1,89	112,5	86/6	118,5	58.1/-	93,5
Januari 1927	15,225	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55.7/6	89,2
Februari	15,225	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54.16/-	88,3
Maart	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55.17/-	89,9
April	14,80	86,0	12,825	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55.2/6	88,8
Mei	15,75	91,6	13,575	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54.14/-	88,1
Juni	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,10	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54.2/6	87,2
Juli	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53.19/-	86,9
Augustus	14,875	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55.5/6	89,0
September	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54.13/-	88,0
October	13,725	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55.5/-	89,0
November	13,45	78,2	12,125	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	55.1/-	95,1
December	13,40	77,9	12,575	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60.2/-	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62.1/-	99,9
Februari	13,80	80,2	12,875	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61.12/-	99,2
Maart	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61.3/6	98,6
April	15,30	88,9	14,975	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61.14/6	99,4
Mei	15,30	88,9	15,475	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62.15/-	101,1
Juni	14,375	83,6	14,275	109,2	234,00	101,0	232,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63.17/-	102,9
Juli	14,25	82,8	13,075	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62.18/-	101,3
Augustus	12,00	69,8	12,625	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62.10/6	100,7
September	11,65	67,7	11,575	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63.8/-	102,1
October	12,275	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65.12/-	105,7
November	12,325	71,7	12,075	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67.18/-	109,4
December	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70.3/-	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75.10/6	121,7
Februari	12,725	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78.6/6	125,7
4 Maart	12,75	74,1	12,90	98,7	236,00	101,9	196,00	83,1	358,00	77,4	13,00	120,4	1,11	66,1	67/-	91,8	82.7/6	132,7
11	12,60	73,2	12,90	98,7	237,00	102,4	192,00	81,4	359,00	77,6	12,25	113,4	1,11	66,1	67/-	91,8	82.2/6	132,3

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15. Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western-vóór de invoering van Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

KOFFIE.

De markt was aanvankelijk nog iets gemakkelijker ten gevolge van lager afkomende kost- en vracht-aanbiedingen van Brazilië, doch na enkele dagen achtte het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo de daling klaarblijkelijk voldoende en de offertes werden dadelijk weder ongeveer evenveel verhoogd als zij in de eerste dagen waren ingezakt. Gelijktijdig was de termijnmarkt te New-York door aankopen voor Braziliaansche rekening wat opgedreven en de markt kreeg door een en ander weder een vast aanzien. In de prijzen voor gewassen en ongewassen Robusta kwam in Nederlandsch-Indië feitelijk geen verandering. Zij bleven, in verhouding tot wat hier te bedingen is, te hoog en eerstehands-zaken kwamen niet of slechts in zeer geringen omvang tot stand.

Onder den invloed van de kalmere stemming in de eerste helft van de week, was aan de loco-markt de afzet zeer beperkt en ook bij de betere houding van de markt in de tweede helft kwam hierin nog geen wijziging. De officieele loco-noteringen bleven gehandhaafd op 65 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta.

Aan de termijnmarkt liepen de prijzen aanvankelijk nog ongeveer ½ ct. terug, doch daarna herstelden zij zich weder.

Volgens uit Brazilië ontvangen telegram bedroegen de voorraden, in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 28 Februari 11.522.000 balen tegen 12.279.000 balen op 31 Januari, hetgeen een vermindering beteekent van 757.000 balen. Daar in de maand Februari uit het binnenland naar de haven van Santos zijn verzonden 810.000 balen, moeten dus in die maand van den loopenden oogst in het binnenland 53.000 balen vanuit de plantages zijn aangevoerd. Uit het feit, dat deze hoeveelheid zoo buitengewoon gering is, moet worden afgeleid, dat de loopende Santos-oogst als ongeveer afgelopen kan worden beschouwd. Met het restant, dat nu nog te wachten is, zal hij ten slotte totaal ongeveer 5¼ miljoen balen blijken te hebben opgebracht, hetgeen nog ½ miljoen balen minder is dan bij den aanvang van dit jaar in het overzicht van 1928 van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam werd geraamd. Dat de voorraad in het binnenland van Sao Paulo nog ongeveer 2.500.000 balen zal moeten terugloopen, alvorens de nieuwe oogst in Juni zal beginnen af te komen, is onder deze omstandigheden zeer waarschijnlijk.

De dagelijksche aanvoeren in de haven van Rio, die voor de eerste helft van Maart waren vastgesteld op 8899 balen, zijn voor de tweede helft van de maand gebracht op 12.262 balen. De voorraad in het binnenland van Rio was op 28 Februari 448.000 balen tegen 532.000 balen op 31 Januari, hetgeen een vermindering beteekent van 84.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos

op prompte verscheping zijn thans ongeveer 106/- a 108/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 109/6 a 112/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 79/6 a 80/6.

Van Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Maart-verscheping, 46½ ct.; Palembang Robusta, April-verscheping, 45½ ct.; Benkoelen Robusta, Maart-verscheping, 47 ct.; Mandheling Robusta, Maart-verscheping, 48¼ ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
11 Maart.....	\$ 16,74	\$ 16,05	\$ 14,64	\$ 14,29
4 "	" 16,61	" 15,99	" 14,66	" 14,35
25 Feb.	" 17,10	" 16,45	" 15,19	" 14,80
18 "	" 17,03	" 16,40	" 14,84	" 14,31

Rotterdam, 12 Maart 1929.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 1 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
11 Maart 1929	238.000	29.075	1.118.000	33.500	5492/512 d.
4 " 1929	213.000	29.275	1.027.000	33.500	5492/512 "
25 Feb. 1929	277.000	30.100	991.000	33.500	5500/512 "
11 Maart 1928	289.000	26.425	981.000	33.000	6 "

¹⁾ In Reis.

²⁾ Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
9 Maart 1929	61.000	2.062.000	243.000	6.125.000
9 Maart 1928	42.000	2.798.000	209.000	7.305.000

THEE.

In de Amsterdamsche theeveiling, op Donderdag jl. gehouden, werden van den directen aanvoer ruim 14.000 kisten Nederl.-Indische thee aangeboden.

De veiling verliep niet vlot, en de vraag was onregelmatig. Vooral de Sumatratheëen lagen flauwer in de markt dan de Javatheëen, doch bij deze liepen de prijzen sterk uiteen: men zag afdoeningen met bijv. 8 cts. lagere prijzen en daar beneden, doch ook werd herhaaldelijk voor even zooveel meer verkocht.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Afl. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100		
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%					
61.17	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0		100,0		
90.17	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	22,00	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,5	103,8		103,8	
99.13	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	17,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0	93,2	98,6		98,6	
09.8	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	17,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	94,2	100,7		100,7	
12.15	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	18,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70	82,8	92,9	99,0		99,0	
04.11	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	17,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	93,5	98,4		98,4	
35.12	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	17,775	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	96,2	100,1		100,1	
36.9	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	17,775	55,4	20,25	108,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1	100,5		100,5	
89.15	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	17,875	55,8	18,375	98,0	47	76,6	84	99,4	97,4	100,5		100,5	
92 -/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	17,875	55,8	18,375	98,0	47	76,6	84	99,4	97,4	100,5		100,5	
87.12	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	17,875	55,8	18,375	98,0	47	76,6	84	99,4	97,4	100,5		100,5	
64.2	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	17,375	54,6	17,875	95,3	46	74,9	94,5	111,8	96,8	101,3		101,3	
64.4	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	16,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4	101,3		101,3	
66.13	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	17,75	55,4	17,375	92,7	46	74,9	89,25	105,6	97,4	101,3		101,3	
55.11	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	17,75	55,4	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7	101,3		101,3	
33.10	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	13,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	98,7	101,3		101,3	
34.61	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	10,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1	101,3		101,3	
36.1	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	76,6	87,9	98,7	101,3		101,3	
30.13	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1	101,3		101,3	
18.8	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7	101,3		101,3	
11.19	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5	99,5		99,5	
11.18	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9	96,6		96,6	
14.7	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5	95,7		95,7	
21.19	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-8,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2	95,8		95,8	
32.10	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5	96,3		96,3	
28.8	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-8,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5				
22.7	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2				
22.11	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2				
19.17	84,0	20,70	89,0	44,00	80,0	27,50	93,2	1/1	36,5	13,50	72,0	54	88,0	72,5	85,8					
20.7	84,2	21,65	93,1					1/0,75	35,8	13,50	72,0	54	88,0							

huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 1 Maart. ⁶⁾ 8 Maart ⁷⁾ 7 Maart.

De totale middenprijs was per saldo 1½ cts. lager dan die der vorige veiling.

De betere stemming, die voor het Java- en Sumatra product van Londen uitging, bleef hier zonder noemenswaardigen invloed.

Het saldo onverkochte thee bedroeg ca. 1500 kisten.

Het binnenland was ook ditmaal goed in de markt. De volgende veiling is bepaald op 21 Maart e.k. en zal een aanbod te zien geven van ruim 13.000 kisten Nederlandsch-Indische thee.

Naar verluidt gaat de voorgestelde maatregel om in Engeland alle verpakte thee van een merk van herkomst te voorzien, niet door. De daarvoor ingestelde bijzondere commissie van den Board of Trade heeft althans negatief geadviseerd op het desbetreffende verzoek der Britsch-Indische- en Ceylon theeplanters-Vereenigingen, die klaarblijkelijk het verbruik van Nederlandsch-Indische thee in Engeland wilden beperken.

Amsterdam, 11 Maart 1929.

COPRA.

De eerste dagen der afgelopen week was er ruim aanbod van importeurs en hoewel fabrikanten hun limieten steeds verlaagden, bleef er aanbod bestaan, zoodat de prijzen snel terugliepen. Er vonden op het verlaagde niveau beduidende omzettingen plaats.

Aan het eind der week echter toonden importeurs zich terughoudend en waar „shorts” een deel hunner posities wenschten te dekken, liep de markt wat op.

Consumenten vertoonden op het verhoogde niveau evenwel absoluut geen belangstelling.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl.-Indische fms., aflading Maart	f 27¼
„ „ „ „ April	„ 27½
„ „ „ „ Mei	„ 28

STEENKOLEN.

De kolenmarkten om ons heen blijven vast. Er is een gezonde algemeene vraag ontstaan en de meeste exporteurs zijn volgeboekt tot einde April. In de laadhavens is een kleine verbetering ingetreden, ten eerste doordat de dooi-gevallen is en verder door het inleggen van extra tippersploegen, zoodat de achterstand is kunnen worden ingehaald. De vaart op den Rijn is nog altijd niet hervat, doch men hoopt, dat dit begin van de volgende week zal kunnen geschieden. Op het oogenblik van schrijven wordt voor Tiel bijv. nog van oever tot oever geloopt.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 11.50
Durham Ongezeefde	„ 11.75
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 14.—
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 12.75
Yorkshire gewasschen Doubles	„ 14.—
Westfaalsche Vetsförder	„ 14.25*
„ Vetsstukken	„ 15.75*
„ Smeenootjes	„ 15.—*
„ Gasvlamförder	„ 14.25*
„ Gietcokes	„ 17.50*
Hollandsche Eierbriketten	„ 16.—

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 12.25. Markt vast.

* Nominaal. Aanvoer per spoor onzeker.

IJZER.

Zoowel op de Belgische als op de Fransche ruwijzermarkt heeft de toestand geen noemenswaardige verandering ondergaan. De markt behoudt haar uitgesproken vaste tendens. Ook de Cleveland-markt behield haar levendige stemming: de prijsverhoging van ongeveer een maand geleden heeft koopers geenszins afgeschrikt, terwijl de beperkte productie in de stijgende erts- en cokesprijzen het vaster worden van de markt bevorderen.

De positie van de staalmarkt bleef in hoofdzaak ongewijzigd.

IJmuiden, 11 Maart 1929.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was voor het grootste deel der afgelopen week wederom zeer stil,

tegen het einde der week werd de stemming iets beter, de bevrachters toonden meer belangstelling voor Maarttonnage naar de Middellandsche Zee. Van St. John (N. B.) werd bevracht naar de Middellandsche Zee (Spanje en Noord-Afrika buitengesloten), op basis van 18 cents zwaar graan, optie Spanje 18½ cents, voor laatste helft Maart laden, ook werd er afgesloten met 5 April cancelling tegen een halven cent minder. Van de Northern Range werd een boot bevracht met 25 Maart cancelling van Baltimore naar Genua, Livorno, Napels, op basis van 17 cents, één loshaven en een Maart/April boot naar Griekenland tegen 4/3 d. per qtr.

Van de Golf van Mexico was wederom weinig lust tot bevrachten te bespeuren, buiten de mogelijkheid om een Maart-boot van matige grootte te plaatsen naar Antwerpen, Amsterdam, of Rotterdam, tegen 15½ tot 16 cents.

Van den St. Laurens ging nog steeds niets om.

Van Cuba werden booten met 6000/8500 tons suiker bevracht naar U.K./Continent voor Maart en eerste helft April belading tegen 19/-, in één geval werd optie San Domingo laden toegestaan tegen 18/6 d. Een 3500 tonner werd bevracht voor eerste helft April tegen 20/6 d. Voor Maart laden kan men echter voor booten van deze grootte een iets hogere vracht bedingen. Van Cuba naar Shanghai werd bevracht tegen 28/9 d., April belading.

De graanvrachtenmarkt van den Noord. Pacific bleef kalm, de eenige afsluiting, welke naar U.K./Continent tot stand kwam, was een 7500 tonner van Portland voor Maart/April laden tegen 31/3 d. Van Vancouver werd een 6800 tonner bevracht, begin April laden naar Griekenland, op basis van 35/- één loshaven, en een ietwat kleinere boot voor tweede helft April naar Lissabon/Leixoes tegen 30/6 d. naar één en 31/6 d. naar beide havens.

Van de La Plata kwamen er zeer vele afsluitingen tot stand, zonder dat de vrachten er aanmerkelijk door beïnvloed werden; de meeste vraag was naar booten van middelmatige grootte. Per prompt werd een boot van deze grootte bevracht van Santa Fé naar U.K./Continent tegen 25/6 d., een andere van Upriver naar het Continent direct tegen 24/-, en een boot naar twee havens Adriatische Zee tegen 27/6 d. Verder werd er o.a. bevracht voor April tegen 23/6 d. en April/Mei 23/- naar het Continent.

De Salpeterbevrachters schijnen nog steeds genoeg tonnage te hebben en dientengevolge waren er in het geheel geen orders in de markt.

De Rijstbevrachters van Burma hadden nog steeds geen werkelijk algemeen interesse voor tonnage en ten gevolge daarvan vertoonden de vrachten een toenemende daling. Er werden bevracht: 7000 tons maximum, midden Maart naar Antwerpen (Hamburg Range tegen 26/9, een 8000 tonner midden Maart laden naar Antwerpen (Hamburg Range tegen 26/3).

Ofschoon er nog eenige opstopping is, wat betreft het laden van prompte kolenbooten in Zuid-Wales, gaat het laden toch gaandeweg veel beter; over het algemeen handhaven de vrachten zich, behalve naar Zuid-Amerika, waarheen afsluitingen tot stand kwamen tegen iets lagere vrachtcijfers. Van Zuid-Wales werden bevracht: naar Rouaan 5/9, Bordeaux 6/-, Algiers 9/6, Marseille 10/3, Genua 9/9, Malta 10/6, Piraeus 12/3, Port-Said 12/-, Colombo 16/-, Canarische Eilanden 9/9, Rio de Janeiro 11/3, Pernambuco 11/9 en Buenos Aires 12/3 d. en van de Oostkust: naar een Elbehaven 7/-, Antwerpen 4/3, Rouaan 5/3, Lissabon 9/-, Algiers 9/6, Genua 10/6, Port-Said 12/6, Las Palmas 9/9 en naar Monte Video tegen 12/-.

RIJNVAART.

Week van 3 t/m. 9 Maart 1929.

De aanvoeren van zeezijde bleven matig. De beschikbare scheepsruimte nam eenigszins toe, doordat van de omliggende plaatsen zich eenige schepen te Rotterdam verzamelden. De vraag bleef matig en terughoudend. Door de mildere weersgesteldheid werd de stemming onder de schippers geleidelijk minder vast. Er werd hoofdzakelijk in daghuur bevracht. De huren liepen van maximum 7 ct. geleidelijk terug tot minimum 5 ct. per ton. In het laatst der week werden enkele groote schepen voor erts gecharterd op basis van f 1.60 en f 1.80 met resp. 4 en 8 losdagen. Hoewel de ijstoestand op de rivieren zich gunstiger laat aanzien, valt op dit oogenblik nog niet met zekerheid te zeggen, wanneer de vaart wederom officieel heropend zal worden. Vermoedelijk zal dit het laatst van deze week geschieden. Waterstand en sleeploonen werden tot heden nog niet officieel genoteerd.

In de Ruhrhavens onderging de algemeene toestand geen verandering. Er ging niets om. Van een opening van het verkeer aldaar is tot heden nog geen sprake.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 28 Februari 1929

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponoord	f	543.600,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.200.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 9.429.180,01 waarvoor in geld gestort	"	7.104.480,01
waarvoor effecten gedeponoord	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruike	"	34.013.700,—
		<hr/>
Kassa, Wissels en Coupons	"	39.338.400,—
Saldo's bij Bankiers	"	45.339.723,22
Daggeldleeningen	"	25.581.833,85
Eigen Effecten en Syndicaten	"	200.000,—
Saldo te leveren en te ontvangen Fondsen	"	12.674.952,16
Prolongatiën gegeven	"	797.777,05
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 135.559.024,68	"	20.643.525,—
Af: loopende Promessén	"	4.502.000,—
		<hr/>
Voorschotten op Consignatiën	"	131.057.024,68
Gebouwen	"	1.741.843,40
	"	6.033.717,23
		<hr/>
Totaal	f	298.256.876,60

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	14.500.000,—
Aandeelhouders voor gedeponoerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	543.600,—
in Leen-Depot	"	38.794.800,—
		<hr/>
Zieken- en Pensioenfonds	"	39.338.400,—
Deposito's	"	3.615.627,05
Prolongatie-Deposito's	"	78.665.232,80
Saldi Rekeningen-Courant	f	11.190.750,—
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	81.355.932,62
	"	3.073.362,70
		<hr/>
Daggeldleeningen	"	84.429.295,32
De Nederlandsche Bank	"	1.500.000,—
Te betalen Wissels	"	2.966.423,52
Geaccepteerd door derden	"	18.232.541,75
Diverse Rekeningen	"	3.972.085,11
	"	3.846.521,05
		<hr/>
Totaal	f	298.256.876,60

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

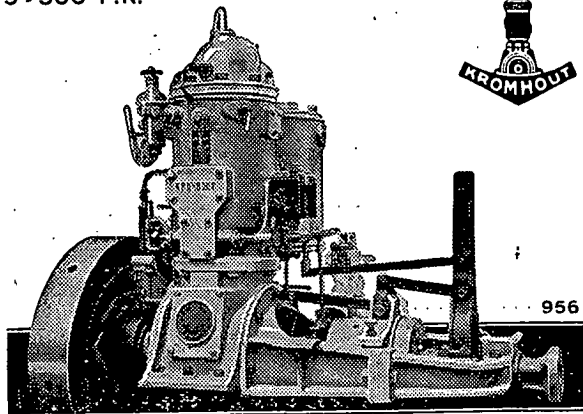
'S-GRAVENHAGE
BATAVIA

ROTTERDAM

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOE-
ROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGA-
PORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

KROMHOUT**SCHEEPS- EN STATIONNAIRE
RUWOLIE-MOTOREN**

9 - 500 P.K.

KROMHOUT MOTOREN FABRIEK
D. GOEDKOOP JR.
AMSTERDAM - ROTTERDAM - MALANG (JAVA)

MOTOREN**WERKSPoor
AMSTERDAM**

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

POLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

Beëdigd translatrice

voor Duitsch en
Engelsch vraagt
Vertaalwerk
(ook Fransch)

LEA HAUSDORFF

Leuvehaven 26 - Rotterdam

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf
Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting
voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken
met lichtvermogen tot 46000 ton. ⚙ Dwarshelling.
Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 07301, 07302, 07303
07304, 07305, 07306 Telegramadres: „WILTON” Rotterdam